

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น

รายงานผลการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น
บ้านนาฉันทะ หมู่ที่ 5
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

สนองพระราชดำริโดย
โรงเรียนบ้านนาคู่

ตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม
วันที่ 1 ตุลาคม 2566

**โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
การสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น
สนองพระราชดำริโดย**

โรงเรียนบ้านนาคู่ ตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม รหัสไปรษณีย์ 48130

**บทคัดย่อ
การสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น**

การสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อปลูกฝัง สร้างให้เด็กและเยาวชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช และทรัพยากรธรรมชาติ รักษาวัฒนธรรมชาติและภูมิปัญญาไทย เพื่อสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรชีวภาพ และทรัพยากรวัฒนธรรม ภูมิปัญญาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน วิเคราะห์จัดทำเป็นระบบฐานข้อมูล รวมทั้งสร้างความตระหนัก เห็นคุณค่าประโยชน์เพื่อที่จะอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรอย่างยั่งยืน ส่งเสริมสุขภาพของเพียง โรงเรียนบ้านหนองหอย คำอ้อมได้นำลำดับการเรียนรู้ของการศึกษาฐานทรัพยากรท้องถิ่น สู่สาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยมีแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ ที่ใช้เครื่องมือประกอบการสอนในแต่ละรายวิชาและทำให้นักเรียนเข้าใจ และมีความสุขในการเรียนรู้เป็นอย่างมาก

โรงเรียนบ้านนาคู่เป็นโรงเรียนขยายโอกาส จัดการเรียนการสอนในระดับชั้นอนุบาล จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีนักเรียนทั้งหมด จำนวน 135 คน มีครู จำนวน 10 คน การศึกษาฐานทรัพยากรท้องถิ่น 9 ใบบาง บูรณาการเข้ากลุ่มสาระดังนี้ ใบบางที่ 1 การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ ใบบางที่ 2 การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สาระที่ 4 การอาชีพ ใบบางที่ 3 การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สาระที่ 2 ชีวิตและสิ่งแวดล้อม ใบบางที่ 4 การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน วิถีชุมชน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ ใบบางที่ 5 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืช กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สาระที่ 2 การวัด ใบบางที่ 6 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์สัตว์ในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 2 การเขียน ใบบางที่ 7 การสำรวจเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ชีวภาพอื่นๆ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สาระที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล ใบบางที่ 8 การเก็บรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา สาระที่ 2 หน้าที่ วัฒนธรรม การดำเนินชีวิต และใบบางที่ 9 การรวบรวมข้อมูลแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและโบราณคดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม

ศึกษา สารที่ 4 ประวัติศาสตร์ โดยนักเรียนจะต้องเรียนรู้ทรัพยากรในท้องถิ่นและการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น โดยมีจุดประสงค์การเรียนรู้ ที่สำคัญคือ วิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้เกิดลักษณะของภูมิปัญญา เข้าใจภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นพื้นฐานของสังคมชุมชน

จากการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น โดยมีการบูรณาการสู่การเรียนการสอนนั้น ทำให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีผลต่อการดำรงชีวิตและเกิดแนวคิดที่จะสืบสาน ส่งเสริมให้เกิดการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคม นักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ตระหนัก เห็นคุณค่าของทรัพยากรในท้องถิ่นได้ เรียนรู้สัมผัสจริง เกิดทั้งวิทยาการ และปัญญา เป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ นักเรียนสามารถสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง สรุปศักยภาพคุณประโยชน์ วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด องค์ความรู้จากการเรียนรู้ อดีต ปัจจุบัน และการคาดการณ์ในอนาคต การนำไปต่อยอดสู่อาชีพโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้หลัก “คน คือ ศูนย์กลางการพัฒนา” โดยใช้หลักเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน (มนุษย์) ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นนั่นเอง

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ได้ให้แนวทางดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้บูรณาการในการดำเนินงานในท้องถิ่น ตลอดจน คุณปัทมาวรรณ ราตรี ตำแหน่งเจ้าหน้าที่งานในพระองค์ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจาก พระราชดำริฯ และศูนย์ประสานงาน อพ.สธ. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ที่ได้ให้ความรู้ คำปรึกษา แนะนำ อีกทั้งได้ตรวจสอบเอกสาร จนสามารถดำเนินงานโครงการได้สำเร็จ และขอขอบคุณผู้บริหาร พนักงานส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลกุดธาตุ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง เทศบาลตำบลโคกกรวด ที่ให้การอนุเคราะห์สถานที่ศึกษาดูงาน โดยให้การต้อนรับอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลนาคู ที่ให้คำปรึกษาคอยช่วยเหลือแนะนำ แนวทางการปฏิบัติงาน อีกทั้งยังสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ อำนวยความสะดวก และข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการดำเนินงาน ขอขอบคุณหัวหน้าส่วนราชการ พนักงานส่วนตำบล พนักงานจ้าง และบุคลากรทุกท่านขององค์การบริหารส่วนตำบลนาคูที่เป็นกำลังสำคัญในการดำเนินงานจนทำให้ผลการดำเนินงานของโรงเรียนบ้านนาคูสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณกำนันผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคู ประชาชนชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือให้ข้อมูลต่าง ๆ ในการดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น จนสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายทำให้ผลการดำเนินงาน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คณะกรรมการดำเนินงาน
งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น
โรงเรียนบ้านนาคู

คำนำ

โรงเรียนบ้านนาคูได้ตระหนักถึงความสำคัญและเห็นคุณค่าของการอนุรักษ์ พันธุ์กรรมพืช และร่วมสนองพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงมีพระราชดำริบางประการเกี่ยวกับการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชว่า “ การสอนและอบรมให้เด็กมี จิตสำนึกในการอนุรักษ์พืชพรรณนั้นควรใช้วิธีการปลูกฝังให้เด็กเห็นความงดงาม ความน่าสนใจ และ เกิดความปิติที่จะทำการศึกษาและอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชต่อไป” ซึ่งการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมุ่งเน้นจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อปกป้องทรัพยากรท้องถิ่น สำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่น ปลูกรักษาทรัพยากรท้องถิ่น อนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรท้องถิ่น ศูนย์ข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น และสนับสนุนในการอนุรักษ์จัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น นอกจากนี้พันธุ์กรรมพืชแล้วยังรวมถึงทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรชีวภาพ และทรัพยากรทางวัฒนธรรมภูมิปัญญา เพื่อเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นให้รุ่นลูกสืบไป

การดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นของโรงเรียนบ้านนาคู ส่งผลต่อความสามารถในการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลนาคู สามารถพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น รักษาทรัพยากรท้องถิ่นให้ลูกหลานได้ใช้ประโยชน์ ตลอดจนส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของคนในชุมชนได้อีกทางหนึ่งด้วย

โรงเรียนบ้านนาคู หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานผลการดำเนินงานสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่น ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ และเป็นแนวทางแก่ผู้สนใจจะดำเนินการตามโครงการ ดังกล่าวต่อไปได้เป็นอย่างดี

คณะกรรมการดำเนินงาน
งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น
โรงเรียนบ้านนาคู

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก-ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
คำนำ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
- ความสำคัญและที่มาของการสำรวจ	2
- วัตถุประสงค์ของการสำรวจ	2
- ขอบเขตการสำรวจ	2-6
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	7-9
บทที่ 3 อุปกรณ์และวิธีการ	10
- อุปกรณ์ที่ใช้ในการสำรวจ	10
- วิธีดำเนินงาน	10-14
บทที่ 4 ผลการสำรวจ	15-54
บทที่ 5 สรุปผลการสำรวจ	55-59
บรรณานุกรม	60
ภาคผนวก	
- ใบงานที่ 1 – ใบงานที่ 6	

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แสดงแผนที่	15
ภาพที่ 2 ภาพวัดโพนสว่างอารมณ์ บ้านนาฉันทะ	15
ภาพที่ 3 แสดงศูนย์สุขภาพ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านนาฉันทะ	16
ภาพที่ 4 แสดงพื้นที่ทำนา	16
ภาพที่ 5 แสดงพืชสวน	17
ภาพที่ 6 แสดงร้านค้าในชุมชน	17
ภาพที่ 7 แสดงความเข้มของแสง	17
ภาพที่ 8 แสดงอุตสาหกรรม และการจักสานในชุมชน	18
ภาพที่ 9 แสดงร้านค้าในชุมชน	18
ภาพที่ 10 แสดงแหล่งน้ำ	19
ภาพที่ 11 แสดงอุณหภูมิตามฤดูกาล	20
ภาพที่ 12 แสดงความเข้มของแสง	21
ภาพที่ 13 แสดงวิถีชีวิตของหมู่บ้าน	29
ภาพที่ 14 ทองอุไร	31
ภาพที่ 15 มะกอกน้ำ	33
ภาพที่ 16 มะตูม	35
ภาพที่ 17 หมากพร้าว	37
ภาพที่ 18 สมพ้อ	39
ภาพที่ 19 ละมุด	41
ภาพที่ 20 หมากค้อ	43
ภาพที่ 21 จันทน์ผา	45
ภาพที่ 22 ไก่ชน	47
ภาพที่ 23 กระบือ	49
ภาพที่ 24 กระบือ	51
ภาพที่ 25 หวดนึ่งข้าว	54

บทที่ 1

บทนำ

ด้วยสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเล็งเห็นความสำคัญของการ อนุรักษ์พันธุ์พืชทรงมีพระราชดำริบางประการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ พันธุ์กรรมพืชความว่า “การสอน และอบรมให้เด็กมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พืชพรรณนั้นควรใช้วิธีการ ปลูกฝังให้เด็กเห็นความงดงาม ความน่าสนใจ และเกิดความปิติที่จะทำให้การศึกษา และอนุรักษ์พันธุ์พืช ต่อไป การใช้วิธีการสอน การอบรมที่ทำให้เกิดความรู้สึกกลัวว่า หากไม่อนุรักษ์แล้วจะเกิดผลเสียเกิด อันตรายแก่ตนเองจะทำให้เด็กเกิดความเครียด ซึ่งจะเป็นผลเสียแก่ประเทศในระยะยาว” (สำเนางาน โครงการอนุรักษ์ พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราช กุมารี (อพ.สธ.).ออนไลน์)

โครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ จัดเป็นสิ่งที่สำคัญซึ่งใช้เป็น จุดเริ่มต้นในการปลูกฝังให้เด็ก เยาวชน และประชาชนหันมาสนใจ และเห็นความสำคัญของการ อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะพันธุ์กรรมพืชที่มีคุณค่าและสรรพคุณต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ ต่อมนุษย์ มากมาย อันมีกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ กิจกรรมปกป้องพันธุ์กรรมพืช กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมพันธุ์กรรมพืช กิจกรรมปลูกรักษาพันธุ์กรรมพืชกิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พันธุ์กรรมพืช กิจกรรมศูนย์ข้อมูล พันธุ์กรรมพืช กิจกรรมวางแผนพัฒนาพันธุ์พืช กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช และ กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช เมื่อมีการรวบรวมพรรณไม้จากต่างถิ่นมาปลูกเพิ่มขึ้น จึง กลายเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาธรรมชาติทางด้านพฤกษศาสตร์ไปโดยปริยาย อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ใน การศึกษาค้นคว้าทางด้านวิทยาศาสตร์ เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของผู้คนทั่วไปหรืออาจเป็นสถานที่ ท่องเที่ยว ที่ช่วยเสริมสร้างระบบเศรษฐกิจของประเทศ อีกทางหนึ่งด้วย

องค์การบริหารส่วนตำบลนาคู ได้ดำเนินงานสนองพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิ ราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยการจัดตั้ง “ศูนย์อนุรักษ์พัฒนาทรัพยากร ท้องถิ่นตำบลนาคู” ซึ่งถือเป็นสื่อในการสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช เพื่อให้เด็ก เยาวชน ประชาชนที่สนใจได้ใกล้ชิดกับพรรณไม้ชนิดต่าง ๆ ได้ค้นคว้าหาความรู้เห็น คุณค่าประโยชน์ และความ สวยงามของธรรมชาติอันจะนำไปสู่กระบวนการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชต่อไป นอกจากนี้ ในการลงพื้นที่ชุมชนยังถือเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กเยาวชน และประชาชนได้เข้าไปศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ในสาขาต่าง ๆ มีการจัดบันทึกวิเคราะห์จัดเก็บและมีกระบวนการในการนำเสนอเผยแพร่ข้อมูลเพื่อให้ สาธารณชนได้รู้เกี่ยวกับทรัพยากรและภูมิปัญญาของท้องถิ่น

โครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาคู ได้ดำเนินการ เพื่อสนองพระราชดำริของพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ ทรงคาดหวังให้เด็ก เยาวชน และประชาชนได้มีโอกาสศึกษาพรรณไม้ เข้าใจและเห็นความสำคัญเกิดความ รักในต้นไม้ เกิดความเบิกบานใจที่ได้สัมผัสธรรมชาติ ได้อนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในกิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช เพื่อพัฒนาบุคลากรอนุรักษ์ และพัฒนาทรัพยากร

พันธกรรมพืช โดยมีการใช้ประโยชน์จากพรรณไม้ในการสร้างบรรยากาศในชุมชนให้ร่มรื่นสบายตา กรองมลพิษ และช่วยให้รู้สึกผ่อนคลายทางด้านจิตใจ

จากเหตุผลตามที่สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รับสั่งให้เก็บรวบรวม พรรณไม้ท้องถิ่นที่หายากใกล้สูญพันธุ์และรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีคุณค่ามีโอกาสน่าสนใจจะสูญหายไปอย่างรวดเร็ว เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ค่านิยมของมนุษย์ การช่วงชิงทรัพยากรภูมิปัญญา รวมถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อตอบสนองกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ องค์การบริหารส่วนตำบลนาคู่จึงได้ดำเนินการศึกษาและสำรวจสภาพความเป็นชุมชนวิถีชุมชนและภูมิปัญญาชุมชนของตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ด้วยการลงพื้นที่สำรวจ บันทึกและเก็บรวบรวมข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีชีวิตและเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งเป็นการปลูกฝังให้มีความรู้และเข้าใจ เห็นคุณค่าของป่าไม้ทรัพยากรธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความสำคัญ ตลอดจนรู้จักการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรเหล่านี้อย่างคุ้มค่าและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณี ภูมิปัญญาให้อยู่ต่อไปอย่างยั่งยืน ทั้งยังเป็น การปลูกจิตสำนึก กระตุ้นส่งเสริมให้ทุกคนในท้องถิ่นรักถิ่นเกิดของตนเอง

ความสำคัญและที่มาของการสำรวจ

1. ผลการสำรวจทำให้ได้ข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่นซึ่งเป็นข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นใน ด้านพันธุ์พืชและสัตว์ในชุมชน ความเป็นชุมชนวิถีชุมชนและภูมิปัญญาชุมชน
2. ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสำรวจในการ นำไปพัฒนาชุมชน ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลของชุมชนในการดำเนินแผนการพัฒนาชุมชนต่อไป

หลักการ

รู้ทรัพยากร เห็นความหลาย รู้ระบบฐาน

สาระสำคัญ

การสำรวจเก็บรวบรวมและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านกายภาพ ชีวภาพ รวมทั้งวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ของแต่ละท้องถิ่น ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน วิเคราะห์จัดทำเป็นระบบฐานข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการสำรวจ

1. เพื่อสำรวจและรวบรวมข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น บ้านนาฉันทะ หมู่ที่ 5 ตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม
2. เพื่อจัดทำข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่นบ้านนาฉันทะ หมู่ที่ 5 ตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ขอบเขตของการศึกษา

ลำดับการดำเนินงาน

- 1) เก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น
- 2) เก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น
- 3) เก็บข้อมูลกายภาพในท้องถิ่น
- 4) เก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน

- 5) เก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จากพืชในท้องถิ่น
- 6) เก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จากสัตว์ในท้องถิ่น
- 7) เก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จากชีวภาพอื่นๆ ในท้องถิ่น
- 8) เก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น
- 9) เก็บข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น
- 10) จัดทำรายงานผลการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

แนวทางการดำเนินงาน

ลำดับการดำเนินงาน 1 เก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่นของตน
2. เพื่อให้เห็นศักยภาพของท้องถิ่น
3. เพื่อให้เกิดทักษะในการสอบถาม รวบรวมข้อมูลและเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน

กระบวนการดำเนินงาน

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ดำเนินงานร่วมกับโรงเรียนอาจเป็นโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดการดูแลรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง หรือโรงเรียนที่ดำเนินการเรียนการสอนในเขตพื้นที่ ที่มีการสำรวจการเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

2. การสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่น ต้องได้ไม่น้อยกว่า 80 % ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด

3. สำรวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล

4. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ

5. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ใบงานสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่นในใบงานที่ 1 การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 2 เก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบการประกอบอาชีพของบุคคลในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สำรวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนลงพื้นที่สอบถามข้อมูล

2. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ

3. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ใบงานที่ 2 การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 3 เก็บข้อมูลกายภาพในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบสภาพภูมิศาสตร์ในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของทรัพยากรกายภาพในท้องถิ่น
3. เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สืบค้นแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
2. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำนักงานเกษตรอำเภอ

3. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ใบงานที่ 3 การเก็บข้อมูลกายภาพในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 4 เก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของท้องถิ่น
3. เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. วิถีชีวิต แสดงให้เห็นวิถีการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น รอบวัน รอบสัปดาห์ รอบเดือน รอบปี
2. สืบค้นแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
3. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ ใบงานที่ 4 การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน

วิถีชุมชน ในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 5 เก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สืบค้นแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
2. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ ใบงานที่ 5 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จาก

พืชในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 6. เก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลของสัตว์ในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของสัตว์ในท้องถิ่น

3. เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของสัตว์ในท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สํารวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
2. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ ใบงานที่ 6 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของ

สัตว์ในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 7 เก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของชีวภาพอื่น ๆ ในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลของชีวภาพอื่น ๆ ในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของชีวภาพอื่นๆในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของชีวภาพอื่นๆ ในท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สํารวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
2. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ ใบงานที่ 7 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จาก

ชีวภาพอื่นๆ ในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 8 เก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนักถึงการสืบสาน ภูมิปัญญาท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สํารวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
2. สัมภาษณ์หรือสอบถามข้อมูลจากบุคคล เช่น ผู้อาวุโส ผู้รู้ในท้องถิ่น
3. โดยการกำหนดให้ใช้ ใบงานที่ 8 การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 9 เก็บข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนักและอนุรักษ์ แหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สํารวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
2. สัมภาษณ์หรือสอบถามข้อมูลจากบุคคล เช่น ผู้อาวุโส ผู้รู้ในท้องถิ่น
3. โดยการกำหนดให้ใช้ ใบงานที่ 9 การเก็บข้อมูลภูมิแหล่งทรัพยากรในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 10 จัดทำรายงานผลการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น วัตถุประสงค์

1. เพื่อรวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้องของข้อมูลจากผลการเรียนรู้
2. เพื่อบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูล
3. เพื่อจัดทำรายงานผลการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. รวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้องของข้อมูลจากผลการเรียนรู้ 9 ใบบาง
2. บันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูล
 - 2.1) ระบบฐานข้อมูลรูปแบบทะเบียน ใบบางที่ 5 6 7 8 และ 9
 - 2.2) ระบบฐานข้อมูลรูปแบบโปรแกรม หรือไฟล์ข้อมูลใบบางที่ 1 – 9
3. สรุปและรวบรวมข้อมูลจากการดำเนินงานสำรวจเก็บรวบรวมงานฐานทรัพยากร

ท้องถิ่น จัดทำรายงานผลการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่นและจัดทำ CD/DVD

พื้นที่การสำรวจ

คือ บ้านนาฉันทะ หมู่ที่ 5 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ระยะเวลาการสำรวจ

ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – เดือนเมษายน พ.ศ. 2566

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ฐานทรัพยากรท้องถิ่น หมายถึง ข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นในด้านความเป็นชุมชนวิถี ชุมชนและภูมิปัญญาชุมชน
2. ความเป็นชุมชน หมายถึง ประวัติความเป็นมาของชุมชนการตั้งถิ่นฐาน และแนวปฏิบัติ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เช่น การใช้ทรัพยากรด้านอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค
3. วิถีชุมชน หมายถึง แนวทางในการดำเนินชีวิตความรู้เรื่องสังคมวัฒนธรรมความเป็นอยู่ ภูมิปัญญาของคนไทยการประพฤติปฏิบัติการศึกษาอบรมและการสืบทอดวัฒนธรรมจากอดีตถึง ปัจจุบัน
4. ภูมิปัญญาชุมชน หมายถึง ความรู้ความสามารถวิธีการผลงานที่คนในชุมชนได้ค้นคว้า รวบรวม และจัดเป็นความรู้ ถ่ายทอด ปรับปรุง จากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง จนเกิดผลผลิตที่ดี งดงามมีคุณค่ามีประโยชน์ สามารถนำมาแก้ไขปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตได้ ภูมิปัญญาจึงเป็นรากฐานในการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน เช่น ภาษาและวรรณกรรม ประเพณี ศิลปวัตถุ และศิลปกรรม การแต่งกาย อาหาร เครื่องมือ เครื่องใช้ในการทำมหากิน ที่อยู่อาศัย สมุนไพร และการแพทย์แผนไทย

บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

การสำรวจและรวบรวมข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่นบ้านนาฉันทะ หมู่ที่ 5 ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม เป็นการศึกษาสภาพความเป็นชุมชน วิถีชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบ้านนาฉันทะ หมู่ที่ 5 ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ผู้สำรวจได้สำรวจ และศึกษาเอกสารและงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

1.1 ความสำคัญของการจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชดำริ กับนายแก้วขวัญ วัชโรทัย เลขาธิการพระราชวังให้ดำเนินการอนุรักษ์พืชพรรณของประเทศ โดยพระราชทานให้โครงการสวนพระองค์ฯ สวนจิตรลดา ฝ่ายวิชาการเป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งธนาคารพืชพรรณขึ้น

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ได้เริ่มดำเนินการโดยฝ่ายวิชาการโครงการสวนพระองค์ฯ สำหรับงบประมาณดำเนินงานนั้น สำนักงานคณะกรรมการพิเศษ เพื่อเป็นการประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้สนับสนุนให้กับโครงการสวนพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยจัดตั้งธนาคารพืชขึ้นในปี พ.ศ.2536 สำหรับเก็บรักษาพันธุกรรมพืชที่เป็นเมล็ดและเนื้อเยื่อ และสนับสนุนงบประมาณดำเนินงานทุกกิจกรรมของโครงการ พ.ศ. 2536 จนถึงปัจจุบัน

การดำเนินงานตามโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ได้มีการกำหนดแนวทางและกรอบกิจกรรม 8 กิจกรรม ที่อยู่ภายใต้ 3 กรอบการดำเนินงาน

กรอบที่ 1 การเรียนรู้ทรัพยากร เพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการพัฒนาและด้านการบริหารจัดการ ด้านปกป้องทรัพยากรของประเทศ จึงต้องมีการเรียนรู้ทรัพยากรในพื้นที่ป่าธรรมชาติดั้งเดิมที่ปกป้องรักษาไว้ โดยมีกิจกรรมที่ดำเนินงาน ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมปกป้องพันธุกรรมพืช กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมพันธุกรรมพืช และกิจกรรมที่ 3 กิจกรรมปลูกรักษาพันธุกรรมพืช

กรอบที่ 2 การใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน ศึกษาวิจัยและประเมินศักยภาพของทรัพยากรต่าง ๆ ใน อพ.สธ. ทั้งในด้านการพัฒนาและการบริหารจัดการให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันและเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อกัน รวมทั้งพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ อพ.สธ.ให้เป็นเอกภาพ สมบูรณ์ และเป็นปัจจุบัน โดยบรรลุจุดมุ่งหมายตามแนวพระราชดำริ โดยมีกิจกรรมที่ดำเนินงานได้แก่ กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พันธุกรรมพืช

กรอบที่ 3 การสร้างจิตสำนึกเพื่อให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ โดยเฉพาะเยาวชน นักเรียน นิสิตนักศึกษาและบุคคลทั่วไป ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพืชพรรณไม้ และการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชของประเทศ จนตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการอนุรักษ์ทรัพยากรที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อมหาชนชาวไทย โดยมีกิจกรรมที่ดำเนินงาน ได้แก่ กิจกรรมที่ 7 กิจกรรม สร้างสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช และกิจกรรมที่ 8 กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช

1.2 ความสำคัญของการจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

กิจกรรมที่ 8 กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้หน่วยงานต่างๆ เข้าร่วมสนับสนุนงานของ อพ.สธ. ในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของทุนสนับสนุนหรือดำเนินงานที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของ อพ.สธ. โดยอยู่ในกรอบของแผนแม่บท อพ.สธ. นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้เยาวชนและประชาชนได้สมัครเข้ามาศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติในสาขาต่าง ๆ ตามความถนัดและสนใจ โดยมีคณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาให้คำแนะนำและให้แนวทางการศึกษา ได้แก่ ชมรมนักชีววิทยา อพ.สธ. และชมรมคณะปฏิบัติงานวิทยาการ อพ.สธ. ซึ่งจะเป็นผู้นำในการถ่ายทอดความรู้และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรของประเทศให้แก่เยาวชน และประชาชนชาวไทยต่อไป โดยที่ อพ.สธ. ประสานงานหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริให้ดำเนินการในกิจกรรมนี้ โดยกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานเป็นระยะๆ ละ 5 ปี ให้สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามกรอบแผนแม่บทของ อพ.สธ. และจัดทำแผนประจำปีเฉพาะในส่วน of หน่วยงานตนเองให้ชัดเจน พร้อมทั้งวางแผน ปฏิบัติงานร่วมกันให้ชัดเจน ผ่านการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน อพ.สธ. ของหน่วยงานนั้น ๆ

2. แนวคิดการอนุรักษ์ทรัพยากร

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีสายพระเนตรยาวไกลทรงเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชในปี พ.ศ. 2503 ทรงอนุรักษ์ต้นยางนาในปี พ.ศ. 2504 ทรงให้นำพรรณไม้จากภูมิภาคต่าง ๆ มาปลูกไว้ในสวนจิตรลดาเพื่อเป็นแหล่งศึกษาและทรงมีโครงการพระราชดำริที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์พัฒนาทรัพยากร พัฒนาแหล่งน้ำ การอนุรักษ์และพัฒนาดิน อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เป็นการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ ต่อมาในปี พ.ศ. 2535 สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงสืบทอดพระราชปณิธานต่อ โดยมีพระราชดำริกับนายแก้วขวัญ วัชโรทัย เลขาธิการพระราชวัง ให้ดำเนินการอนุรักษ์พืชพรรณของประเทศโดย พระราชทานให้โครงการส่วนพระองค์ ฯ สวนจิตรลดา ฝ่ายวิชาการเป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งธนาคารพืชพรรณขึ้นในปี พ.ศ. 2536 - 2549 โดยรับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) และเป็นหน่วยงานขึ้นตรงกับเลขาธิการพระราชวัง ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2539 และต่อมาในปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 สำนักพระราชวัง ดำเนินการจัดสรรงบประมาณให้ และให้ อพ.สธ. ดำเนินการแยกจากโครงการส่วนพระองค์ฯ สวนจิตรลดาตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

วิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

นวัตน์ ไตรรักษ์ (2549) หลักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแบ่งออกเป็นหลักใหญ่ๆ 2 ประเภท คือ การอนุรักษ์ทางตรงและการอนุรักษ์ทางอ้อม การอนุรักษ์ทางตรง มีอยู่หลายวิธีด้วยกัน ดังนี้

1. การปกป้องรักษา คุ่มครอง (Preservation) การปกป้องรักษา หมายถึง การรักษาทรัพยากรนั้นให้คงสภาพเดิมตามธรรมชาติ การอนุรักษ์แบบนี้มักใช้กับทรัพยากรที่หายาก เช่น สัตว์ที่หายาก วิถีชีวิตที่สหายงาม วิธีการนี้จำเป็นมาก เนื่องจากเป็นวิธีที่จะรักษาทรัพยากรให้คงอยู่ทั้งปริมาณและคุณภาพ เช่น การจัดอุทยานแห่งชาติ จะมีการรักษาพันธุ์สัตว์ พันธุ์ไม้ ตลอดจนธรรมชาติที่วิธีหนึ่ง

2. การบูรณะ การปฏิสังขรณ์ การซ่อมแซม หรือการสร้างชิ้นใหม่ (Restoration) วิธีการอนุรักษ์แบบนี้ใช้กับทรัพยากรธรรมชาติได้หลายชนิด เช่น ป่าไม้ถูกทำลายไปอาจปลูกขึ้นทดแทน หรือสัตว์ป่าสงวนที่ถูกล่าจนเกือบสูญพันธุ์ ก็อาจช่วยขยายพันธุ์เพิ่มขึ้น หรือการบูรณะวัตถุโบราณให้อยู่ในสภาพที่ดี การอนุรักษ์วิธีนี้จะต้องคำนึงถึงสมดุลธรรมชาติด้วย ให้มีในปริมาณที่พอเหมาะ การบูรณะคล้ายกับการปกป้องรักษา เพื่อให้ทรัพยากรยังคงมีอยู่ตลอดไป

2.2.1 การปรับปรุงของเดิมให้มีประสิทธิภาพหรือมีประโยชน์มากกว่าเก่า วิธีการอนุรักษ์แบบนี้ถือหลักปรับปรุงทรัพยากรธรรมชาติให้ได้ผลผลิตสูงกว่าระดับธรรมชาติ เช่น การปรับปรุงบริเวณทะเลทราย ซึ่งเดิมไม่สามารถทำการเพาะปลูกได้ให้ทำการเพาะปลูกได้และมีผลผลิตเพิ่มขึ้นหรือการสร้างเขื่อนกั้นน้ำ เพื่อให้สามารถใช้พื้นที่ในการเพาะปลูกได้มากขึ้นและมีประสิทธิภาพขึ้น การผลิตและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติบางอย่างเมื่อใช้หมดไปแล้วไม่สามารถสร้างขึ้นใหม่ได้จึงควรใช้ทรัพยากรประเภทนี้อย่างมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่ว่าจะเป็น ราก ใบ ดอก ผล หรือส่วนต่าง ๆ

2.2.2 การนำสิ่งอื่นมาใช้ทดแทนวิธีการนี้ใช้กับทรัพยากรที่มีมากมาทดแทนทรัพยากรที่มีน้อย ใช้ทรัพยากรที่หาง่ายแทนทรัพยากรที่หาได้ยาก วิธีนี้อาจประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ขึ้นมาทดแทนก็ได้

2.2.3 การนำกลับมาใช้ใหม่ การอนุรักษ์ทรัพยากรแบบนี้ทำให้ลดการใช้ทรัพยากรลงแทนที่จะใช้ทรัพยากรใหม่อยู่ตลอดเวลา ก็เอาของเก่ากลับมาใช้ใหม่ เช่น ทรัพยากรประเภทโลหะต่าง ๆ หรือประเภทกระดาษและแก้ว เป็นต้น

2.2.4 การประดิษฐ์ของเทียมขึ้นมาใหม่ การอนุรักษ์แบบนี้จะช่วยลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติลง เช่น การประดิษฐ์ของเทียมขึ้นมาใช้ การใช้ยางเทียมแทนทรัพยากรธรรมชาติบางอย่าง

2.2.5 การหาประโยชน์จากสิ่งที่เราได้เปล่าหรือลงทุนน้อย การอนุรักษ์แบบนี้ตัวอย่างเช่น การผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานน้ำตกจะช่วยประหยัดน้ำมันในการผลิตไฟฟ้า การใช้ความร้อนจากดวงอาทิตย์ตากแห้งผลิตผลทางการเกษตรก็มีส่วนช่วยประหยัดน้ำมันหรือพลังงานอื่น ๆ ได้ เช่น การตรวจสอบปริมาณและคุณภาพของทรัพยากร การศึกษาถึงปริมาณและคุณภาพของทรัพยากร ทำให้เรารู้จักใช้ทรัพยากรต่างๆ ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด รู้จักใช้ทรัพยากรทดแทนและรู้จักบำรุงรักษาทรัพยากรนั้นให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น

การอนุรักษ์ทางอ้อม ทรัพยากรธรรมชาติเป็นสมบัติส่วนรวม ดังนั้นทุกคนควรร่วมมืออนุรักษ์ทรัพยากรโดยวิธีการต่างๆ เช่น 1) เอกชนควรให้ความร่วมมือในรูปแบบของสมาคมต่าง ๆ เช่น สมาคมสงวนพันธุ์สัตว์ป่าหรือโดยการให้ทุนสนับสนุนผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 2) รัฐบาลออกกฎหมายควบคุม กฎหมายที่จะต้องไม่เปิดโอกาสให้ผู้เห็นแก่ตัวเข้าไปทำลายประโยชน์ส่วนรวมได้ เจ้าหน้าที่รักษากฎหมายจะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัดจึงจะเกิดผลดีในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 3) ให้การศึกษาทำให้คนในสังคมมีความรู้ ความรับผิดชอบ รู้ถึงประโยชน์และโทษของการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อจะได้ช่วยรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่หรือใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม

บทที่ 3

อุปกรณ์และวิธีการ

การสำรวจและรวบรวมข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น และการจัดทำข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น บ้านนาฉันทะ หมู่ที่ 5 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน การประกอบอาชีพ ข้อมูลด้านกายภาพ ประวัติหมู่บ้าน วิถีชุมชน การใช้ประโยชน์ของพืช การใช้ประโยชน์ของสัตว์ การใช้ประโยชน์ของชีวภาพอื่นๆ ภูมิปัญญาท้องถิ่นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและโบราณคดีในบ้านนาฉันทะ หมู่ที่ 5 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ผู้สำรวจได้ดำเนินการสำรวจตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

อุปกรณ์ที่ใช้ในการสำรวจ

1. ดินสอ
2. ปากกา
3. กระดาษ
4. สายวัด
5. ตลับเมตร/สายวัด
6. กล้องถ่ายรูป
7. โทรศัพท์มือถือ
8. ไม้บรรทัด
9. สีดินสอ
10. ใบงาน
11. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

การบริหารจัดการในการสำรวจและรวบรวมข้อมูล

1. ประชุมวางแผนการดำเนินงาน
2. แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อมอบหมายงาน
3. เตรียมวัสดุอุปกรณ์และเอกสารที่เกี่ยวข้อง
4. ทำหนังสือแจ้งหมู่บ้าน
5. ประชุมชี้แจงในหมู่บ้าน
6. ลงพื้นที่สำรวจและรวบรวมข้อมูล
7. จัดทำรูปเล่มรายงานผลการดำเนินงาน

วิธีการดำเนินงาน

วิธีการในงานที่ 1 เรื่องการเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
 - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
 - 1.2 ประชาชนชาวบ้าน
 - 1.3 ผู้รู้ในชุมชนที่อยู่มานาน
 - 1.4 หน่วยงานในท้องถิ่นนั้น /บ้าน วัด โรงเรียน รพ.สต.

2. การสืบค้นข้อมูล
 - 2.1 ทะเบียนราษฎร์จากอำเภอ
 - 2.2 แผนพัฒนาท้องถิ่น
 - 2.3 แผนชุมชน
 - 2.4 ระบบสารสนเทศ
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
 - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลพื้นฐาน

วิธีการใบงานที่ 2 เรื่อง การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
 - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
 - 1.2 ประชาชนในหมู่บ้าน
2. การสืบค้นข้อมูล
 - 2.1 สำนักงานเกษตรอำเภอ/สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ/สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ
 - 2.2 ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน
 - 2.3 องค์การบริหารส่วนตำบล
 - 2.4 website
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
 - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลพื้นฐาน

วิธีการใบงานที่ 3 เรื่อง การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
 - 1.1 ผู้นำหมู่บ้านและประชาชน
2. การสืบค้นข้อมูล
 - 2.1 สำนักงานเกษตรอำเภอ/สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ/สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ
 - 2.2 ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน
 - 2.3 องค์การบริหารส่วนตำบล
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
 - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลพื้นฐาน

วิธีการใบงานที่ 4 เรื่อง การเก็บข้อมูล ประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน

1. วิธีการสัมภาษณ์
 - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
 - 1.2 ประชาชนชาวบ้าน
2. การสืบค้นข้อมูล
 - 2.1 องค์การบริหารส่วนตำบล
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
 - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สอบถาม/สัมภาษณ์ข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน และวิถีชุมชน
 - 3.2 ลงพื้นที่เพื่อร่วมกิจกรรมในชุมชน

วิธีการใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์พืชในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
 - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
 - 1.2 ประชาชนชาวบ้าน
 - 1.3 ผู้รู้ในหมู่บ้าน เจ้าของพืช
2. การสืบค้นข้อมูล
 - 2.1 ระบบสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
 - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลการใช้ประโยชน์พืช
 - 3.2 สรุปและบันทึกข้อมูลลงใบงานที่ 5
 - 3.3 นำข้อมูลพืช จัดทำทะเบียนพรรณไม้ในชุมชน

วิธีการใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์สัตว์ในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
 - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
 - 1.2 ประชาชนชาวบ้าน
 - 1.3 ผู้รู้ในหมู่บ้าน เจ้าของสัตว์หรือผู้มีอาชีพเลี้ยงสัตว์
2. การสืบค้นข้อมูล
 - 2.1 ระบบสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
 - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลการใช้ประโยชน์สัตว์
 - 3.2 สรุปและบันทึกข้อมูลลงใบงานที่ 6
 - 3.3 นำข้อมูลสัตว์ จัดทำทะเบียนสัตว์ในชุมชน

วิธีการใบงานที่ 7 เรื่อง การสำรวจเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ชีวภาพอื่นๆ ทะเบียนชีวภาพอื่นๆ ในชุมชน

1. วิธีการสัมภาษณ์
 - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
 - 1.2 ประชาชนชาวบ้าน
 - 1.3 ผู้รู้ในหมู่บ้าน เจ้าของชีวภาพอื่นๆ
2. การสืบค้นข้อมูล
 - 2.1 ระบบสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
 - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลการใช้ประโยชน์ชีวภาพอื่นๆ
 - 3.2 สรุปและบันทึกข้อมูลลงใบงานที่ 7
 - 3.3 นำข้อมูลชีวภาพอื่นๆ จัดทำทะเบียนชีวภาพอื่นๆ ในชุมชน

วิธีการในงานที่ 8 เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
 - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
 - 1.2 ประชาชนชาวบ้าน
 - 1.3 ผู้รู้ในหมู่บ้านเจ้าของภูมิปัญญา
2. การสืบค้นข้อมูล
 - 2.1 ระบบสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
 - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น
 - 3.2 สรุปและบันทึกข้อมูลลงในงานที่ 8
 - 3.3 นำข้อมูลภูมิปัญญาที่ได้จัดทำทะเบียนภูมิปัญญาในชุมชน

วิธีการในงานที่ 9 เรื่อง การเก็บข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
 - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
 - 1.2 ประชาชนชาวบ้าน
 - 1.3 ผู้รู้ในหมู่บ้าน ผู้อาวุโสในท้องถิ่น
2. การสืบค้นข้อมูล
 - 2.1 ระบบสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต
 - 2.2 องค์การบริหารส่วนตำบล
 - 2.3 สำนักงานวัฒนธรรมอำเภอ วัด
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
 - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น

การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1. การวางแผนด้านข้อมูล ผู้ศึกษาได้วางแผนเก็บข้อมูลการสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่น ดังนี้
 - 1.1 ฐานทรัพยากรท้องถิ่นเป้าหมาย คือ บ้านนาฉันทะ หมู่ที่ 5 ตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม โดยกำหนดพื้นที่สำรวจทั้งหมู่บ้านในปีงบประมาณ 2566 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงลึกละเอียด และถูกต้องครบถ้วน
 - 1.2 เริ่มสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น บ้านนาฉันทะ หมู่ที่ 5 ตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ในช่วงเดือน กุมภาพันธ์ – เมษายน 2566
 - 1.3 นำแบบเก็บรวบรวมข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น 9 ใบงาน มาวิเคราะห์เป็นประเด็นต่าง ๆ เพื่อนำไปสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลทางภาคสนาม โดยมีหัวข้อสำคัญตามลำดับใบงาน ดังนี้
 - ใบงานที่ 1 การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น
 - ใบงานที่ 2 การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น
 - ใบงานที่ 3 การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น
 - ใบงานที่ 4 การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน วิถี ชุมชน

ใบงานที่ 5 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น ทะเบียนพรรณไม้ในชุมชน

ใบงานที่ 6 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์สัตว์ในท้องถิ่น ทะเบียนพันธุ์สัตว์ในชุมชน

ใบงานที่ 7 การสำรวจเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ชีวภาพอื่นๆ ทะเบียนชีวภาพอื่นๆ ในชุมชน

ใบงานที่ 8 การเก็บรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่น

ใบงานที่ 9 การรวบรวมข้อมูลแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและโบราณคดี

1.4 จัดการประชุมหมู่บ้าน เพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินงานสำรวจและเก็บ รวบรวมข้อมูล ทรัพยากรท้องถิ่นในบ้านนาฉันทะ หมู่ที่ 5 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

2. การศึกษาข้อมูลจากเอกสารและบุคคล ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าหาความรู้จากเอกสารทาง วิชาการ ตำรา และข้อมูลจากบุคคลในพื้นที่เพื่อให้เกิดความชัดเจนและมั่นใจ เพื่อความมั่นใจในการรวบรวมข้อมูลสำหรับ เป็นฐานข้อมูลของชุมชนต่อไป

3. การศึกษาและสำรวจข้อมูลเบื้องต้นในพื้นที่เป้าหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลนาคู ได้เข้าไป ในพื้นที่เพื่อรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นของพื้นที่และเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การศึกษาให้แก่ผู้เกี่ยวข้องได้รับ ทราบ ตลอดจนได้ติดต่อประสานงานกับผู้นำชุมชนในหมู่บ้าน ผู้รู้ ปราชญ์ชาวบ้าน ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามประเด็นที่จะทำการศึกษา

บทที่ 4

ผลการสำรวจ

บ้านนาฉันทะ หมู่ที่ 5 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ตั้งอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะอากาศร้อนและแห้งแล้ง อากาศแบ่งออกเป็น 3 ฤดู คือ ฤดูหนาว จะเริ่มต้นเดือนพฤศจิกายน ถึง เดือนกุมภาพันธ์ ฤดูร้อนเริ่มเดือนมีนาคม ถึง เดือนพฤษภาคม ฤดูฝน เริ่มเดือนมิถุนายน ถึง เดือนตุลาคม

ข้อมูลทั่วไป

ชื่อหมู่บ้าน บ้านนาฉันทะ

ชื่อหมู่บ้าน (ที่ชาวบ้านเรียก) บ้านนาฉันทะ **ที่ตั้ง** หมู่ที่ 5 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม
เส้นทางหลวงหมายเลข 2033

พิกัดภูมิศาสตร์ ละติจูด 16.9974859N ลองจิจูด 104.5378506E

ข้อมูลทางศาสนา ศาสนาพุทธ วัด 1 แห่ง เจ้าอาวาส 1 รูป พระภิกษุสงฆ์ 1 รูป

ภาพที่ 1 แสดงแผนที่บ้านนาฉันทะ

ภาพที่ 2 ภาพวัดโพนสว่างอารมณ์ บ้านนาฉันทะ

จำนวนประชากรบ้านนาฉันทะ 161 ครัวเรือน ทั้งหมด 555 คน ชาย 277 คน หญิง 278 คน

0- 14 ปี	93 คน	ชาย 44 คน	หญิง 49 คน
15-25 ปี	73 คน	ชาย 37 คน	หญิง 36 คน
26-49 ปี	228 คน	ชาย 117 คน	หญิง 111 คน
50-59 ปี	95 คน	ชาย 48 คน	หญิง 47 คน
60 ปี ขึ้นไป	67 คน	ชาย 31 คน	หญิง 36 คน

ศูนย์สุขภาพ/โรงพยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านนาฉันทะ

ภาพที่ 3 แสดงศูนย์สุขภาพ/โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านนาฉันทะ

การประกอบอาชีพ

ด้านเกษตรกรรม พื้นที่ทำนาทั้งหมด 1,650 ไร่ 102 ครัวเรือน

ภาพที่ 4 แสดงพื้นที่การทำนา

พื้นที่ทำสวน ทั้งหมด 21 ไร่ จำนวน 2 ครัวเรือน

1. ปาล์ม จำนวน 1 ไร่ 1 ครัวเรือน
2. ยางพารา จำนวน 20 ไร่ 1 ครัวเรือน

ภาพที่ 5 แสดงพืชสวน

พื้นที่ทำไร่ 110 ไร่ 27 ครัวเรือน

1. ข้าวโพด จำนวน 100 ไร่ 7 ครัวเรือน
2. ถั่วลิสง จำนวน 10 ไร่ 20 ครัวเรือน

ภาพที่ 6 แสดงพืชไร่

ปศุสัตว์ จำนวนสัตว์ในพื้นที่โดยรวม

ด้านอุตสาหกรรม กลุ่มจักรสาน

ภาพที่ 7 แสดงสัตว์ในชุม

ภาพที่ 8 แสดงอุตสาหกรรมการจักสานในชุมชน

การพาณิชย์ ร้านค้าต่าง ๆ 4 แห่ง

1.

2.

3.

4.

ภาพที่ 9 แสดงร้านค้าในชุมชน

- (ร้านที่ 1) นางทองจันทร์ เชื้อคำเพ็ง
 (ร้านที่ 2) นางถนอมศิลป์ นันทะพรหม
 (ร้านที่ 3) นางสอน สีแพง
 (ร้านที่ 4) นายอนุ อัครฮาด

สภาพภูมิประเทศและสังคมพืช

สภาพภูมิประเทศ พื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม ทิศเหนือ ติดบ้านนาเหนือ หมู่ที่ 6 ตำบลพระซอง ทิศใต้ติดบ้านหนองหอย หมู่ที่ 10 ทิศตะวันออกติดบ้านน้ำบ่อ หมู่ที่ 6 ทิศตะวันตกติดบ้านหนองหอย หมู่ที่ 3

สังคมพืช พืชที่พบกระจายโดยทั่วไป มีมะม่วง ไม้กระถิน มะขาม ยางพารา ไม้จามจุรี พืชไร่ ได้แก่ ข้าวโพด ถั่วลิสง

ลักษณะดิน

ชุดดินนครพนม กลุ่มชุดดินที่ 6 ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินลี้กมากดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้งหรือดินร่วนปนดินเหนียวสีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีน้ำตาลมีจุดประสีน้ำตาลแก่หรือสีน้ำตาลปนเหลือง ดินล่างเป็นดินเหนียวปนทรายแป้งหรือดินเหนียวสีเทาอ่อนสีน้ำตาลปนเทาจางหรือสีเทา มีจุดประสีแดงของศิลาแลงอ่อนในดินล่างปริมาณ 5-50 % โดยปริมาตร ภายใต้อายุ 150 ซม.จากผิวดิน อาจพบก้อนเหล็กและแมงกานีสสะสมในดินล่าง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.5-6.5) ในดินบนและเป็นกรดจัดมาก (pH 4.5-5.0) ในดินล่าง

แหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำชลประทาน

แหล่งน้ำธรรมชาติ

หนอง ชื่อ หนองโดน

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งหนอง)

ละติจูด (Latitude) 16.998898 ลองจิจูด (Longitude) 104.532544

ขนาด ความกว้าง 0.24 กิโลเมตร ความยาว 0.45 กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี

มีน้ำเป็นฤดูกาล

ภาพที่ 10 แสดงแหล่งน้ำ

ปริมาณและคุณภาพน้ำ

ปริมาณน้ำฝน

ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปี 200-400 มิลลิเมตร

ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยสูงสุดต่อปี 400 มิลลิเมตร ช่วงเดือนกรกฎาคม-เดือนสิงหาคม

ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่ำสุดต่อปี 200 มิลลิเมตร ช่วงเดือนเมษายน-เดือนพฤษภาคม

ปริมาณความต้องการใช้น้ำ

เพียงพอตลอดปี

คุณภาพของน้ำ

น้ำสะอาดไม่มีปัญหาการปนเปื้อน

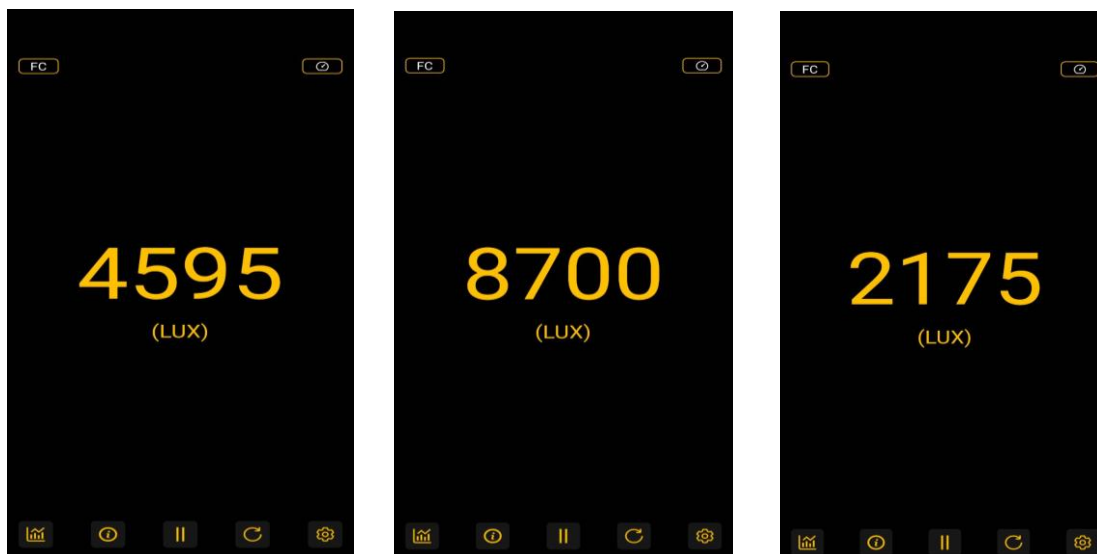
อุณหภูมิ

เช้า	30 องศาเซลเซียส
เที่ยง	42 องศาเซลเซียส
เย็น	36 องศาเซลเซียส
สูงสุด	42 องศาเซลเซียส
ต่ำสุด	30 องศาเซลเซียส ณ พื้นที่เก็บโดยรวมต่อวัน

ภาพที่ 11 แสดงอุณหภูมิ

ความเข้มแสง	เช้า	4595 ลักซ์
	เที่ยง	8700 ลักซ์
	เย็น	2175 ลักซ์

ภาพที่ 12 แสดงความเข้มของแสง

สรุปข้อมูลประวัติหมู่บ้าน

ในสมัยรัชกาลที่ 3 ประมาณปีพ.ศ.2300 ได้มีประชาชนชาวลาวอพยพหนีภัยสงครามมาอยู่ที่ประเทศไทย โดยมีนายฝาง ฝางจันทะและกลุ่มประชาชนจำนวน 20 คนก็อพยพมาจากเมืองวังอ่าว ประเทศลาวข้ามแม่น้ำโขงมาตั้งถิ่นฐาน ณ ดินแดนที่ราบสูงแถบนี้ ซึ่งเป็นดินแดนอันสงบ ซึ่งในสมัยนั้นยังเป็นป่าข้างดงเสื่อ มีสัตว์ป่านานาชนิดอาศัยอยู่มาก มีต้นไม้นานาพันธุ์ เป็นที่ราบสูง ก็ได้พากันปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ช่วยกันตากถาง สร้างที่อยู่อาศัย โดยที่ในช่วงนั้นยังไม่มีชื่อเรียกหมู่บ้านแห่งนี้ และได้มีบ้านเรือนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และมีลูกมีหลานเพิ่มขึ้นตามลำดับ และยกให้นายฝาง ฝางจันทะเป็นผู้นำหมู่บ้าน และตั้งชื่อหมู่บ้านเป็น “บ้านนาจันทะ” โดยตั้งตามนามสกุลของนายฝาง ผู้นำหมู่บ้านที่เป็นคนพามาตั้งรกรากที่แห่งใหม่เมื่อประมาณปีพ.ศ. 2411 ซึ่งตรงกับสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ได้เสด็จขึ้นครองราชย์ พระองค์ได้ทรงโปรดให้แก้ไข ปรับปรุงระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ทุกหัวเมืองให้มีผู้ว่าราชการเมืองเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ และทุกอำเภอให้มีนายอำเภอเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบดูแลทุกอย่างในอำเภอ และให้แต่ละหมู่บ้านมีผู้ปกครองหมู่บ้าน โดยให้เป็นผู้ใหญ่บ้าน ปกครองคนในหมู่บ้านนั้น ๆ และจากนั้นมาก็คือผู้ใหญ่บ้าน ทำหน้าที่เป็นผู้นำหมู่บ้านเรื่อยมา เรียงลำดับดังนี้

1. นายตัน ปุริง เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรกของบ้านนาจันทะ
2. นายเชียงสอน
3. นายจันลุย
4. นายยอ ต่วงคำภา
5. นายแท่ง จันทรเหลือง
6. นายสี เทพายัง
7. นายกองจันทร วังทะพันธ์
8. นายบา ปุริง
9. นายทัง วงศ์ศรีชา

10. นายประสิทธิ์ จันทร์เหลือง

11. นายจันท์ เทพายัง ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านเมื่อเดือน สิงหาคม 2554 จนถึงปัจจุบัน

และต่อมาได้มีการเปลี่ยนผู้ใหญ่บ้านเรื่อยมาเนื่องจากเสียชีวิตและหมดวาระลง และสันนิษฐานว่าชื่อหมู่บ้าน จาก “นาจันทะ” เปลี่ยนมาเป็น “นาฉันทะ” มีการขยายบ้านเรือนเพิ่มขึ้นเป็น 158 หลังคาเรือน ประชากรทั้งสิ้น 555 คน แยกเป็นชาย 277 คน หญิง 278 คน มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านนาฉันทะ 1 แห่ง และมีวัด 1 แห่ง ชื่อว่าวัดโพนสว่างอารมณ์ มีพระจำพรรษา 2 รูป เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ โดยประชากรในหมู่บ้านนับถือศาสนาพุทธ

แบบบันทึกข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน แขวง

ประวัติหมู่บ้าน

บ้านนาฉันทะ หมู่ที่ 5 ตำบลนาคู้ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

บันทึกข้อมูล ประวัติหมู่บ้าน

เมื่อปีพ.ศ. 2300 มีนายฝาง ผางจันทะและกลุ่มประชาชนประมาณ 20 คน พากันอพยพลี้หนีภัยสงครามมาจากเมืองวังอ่าง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาขออาศัยอยู่ในพื้นที่บ้านนาคู้ นายหลวงราช ซึ่งเป็นผู้นำในขณะนั้นจึงบอกให้ไปอยู่พื้นที่ใกล้เคียงกัน เพื่อตั้งบ้านเรือนเป็นที่อยู่อาศัย และขยายบ้านเรือนเพิ่มมากขึ้นจนถึง 50 หลังคาเรือน และยกให้นายฝาง ผางจันทะเป็นผู้นำหมู่บ้าน และตั้งชื่อหมู่บ้านเป็น “บ้านนาจันทะ” โดยตั้งตามนามสกุลของนายฝาง ผู้นำหมู่บ้านที่เป็นคนพามาตั้งรกรากที่แห่งใหม่ เมื่อประมาณปีพ.ศ. 2411 ซึ่งตรงกับสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้เสด็จขึ้นครองราชย์ พระองค์ได้ทรงโปรดให้แก้ไข ปรับปรุงระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ทุกหัวเมืองให้มีผู้ว่าราชการเมืองเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ และทุกอำเภอให้มีนายอำเภอเป็นผู้บังคับบัญชา รับผิดชอบดูแลทุกอย่างในอำเภอ และให้แต่ละหมู่บ้านมีผู้ปกครองหมู่บ้าน โดยให้เป็นผู้ใหญ่บ้าน ปกครองคนในหมู่บ้านนั้น ๆ โดยที่ได้คัดเลือกให้นายตัน บุริง เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรกของบ้านนาจันทะ และต่อมาได้มีการเปลี่ยนผู้ใหญ่บ้านเรื่อยมาเนื่องจากเสียชีวิตและหมดวาระลง และสันนิษฐานว่าชื่อหมู่บ้าน จาก “นาจันทะ” เปลี่ยนมาเป็น “นาฉันทะ” และปัจจุบันผู้ใหญ่บ้านคนที่ 10 คือ นายจันท์ เทพายัง ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านเมื่อเดือน สิงหาคม 2554 จนถึงปัจจุบัน พ.ศ.2566 มีการขยายบ้านเรือนเพิ่มขึ้นเป็น 158 หลังคาเรือน ประชากรทั้งสิ้น 555 คน แยกเป็นชาย 277 คน หญิง 278 คน มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านนาฉันทะ 1 แห่ง และมีวัด 1 แห่ง ชื่อว่าวัดโพนสว่างอารมณ์ มีพระจำพรรษา 3 รูป เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ โดยประชากรในหมู่บ้านนับถือศาสนาพุทธ

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 1)

ชื่อ-สกุล นายจันท์ เทพายัง อายุ 56 ปี อาชีพทำนา

บ้านนาฉันทะ บ้านเลขที่ 99 หมู่ที่ 5 ตำบลนาคู้ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

**แบบบันทึกข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน แขวง
ประวัติหมู่บ้าน**

บ้านนาฉันทะ หมู่ที่ 5 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

บันทึกข้อมูล ประวัติหมู่บ้าน

เมื่อปีพ.ศ. 2300 มีนายฝาง ผางจันทะและกลุ่มประชาชนประมาณ 20 คน พากันอพยพลี้หนีภัยสงครามมาจากเมืองวังอ่าง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อตั้งบ้านเรือนเป็นที่อยู่อาศัย และยกให้นายฝาง ผางจันทะเป็นผู้นำหมู่บ้าน และตั้งชื่อหมู่บ้านเป็น “บ้านนาฉันทะ” โดยสันนิษฐานว่าตั้งตามนามสกุลของนายฝาง ผู้นำหมู่บ้านที่เป็นคนพามาตั้งรกรากที่แห่งใหม่ และได้มีการร่วมแรงร่วมใจกันจัดตั้งวัดขึ้นภายในหมู่บ้านชื่อวัด โพนสว่างอารมณ์ มีการก่อสร้างโบสถ์ และแล้วเสร็จประมาณปี พ.ศ.2350 มีพระจำพรรษา 2 รูป เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ โดยประชากรในหมู่บ้านนับถือศาสนาพุทธ และมีการจัดตั้งสุขศาลาขึ้นในหมู่บ้านเพื่อดูแลด้านการรักษาพยาบาล ให้ยา ต่าง ๆ และได้เปลี่ยนชื่อเป็นสถานีนามัย และต่อมาก็มีการเปลี่ยนชื่ออีกครั้งเป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านนาฉันทะในปัจจุบัน เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2411 ซึ่งตรงกับสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ได้เสด็จขึ้นครองราชย์พระองค์ได้ทรงโปรดให้แก้ไข ปรับปรุงระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ทุกหัวเมืองให้มีผู้ว่าราชการเมืองเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ และทุกอำเภอให้มีนายอำเภอเป็นผู้บังคับบัญชา รับผิดชอบดูแลทุกอย่างในอำเภอ และให้แต่ละหมู่บ้านมีผู้ปกครองหมู่บ้าน โดยให้เป็นผู้ใหญ่บ้าน ปกครองคนในหมู่บ้านนั้น ๆ โดยที่ได้คัดเลือกผู้ใหญ่บ้านตามลำดับดังนี้

1. นายตัน ปุริง เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรกของบ้านนาฉันทะ
2. นายเชียงสอน
3. นายจันลุย
4. นายยอ ด้วงคำภา
5. นายแท่ง จันเหลือง
6. นายสี เทพายัง
7. นายทองจันทร์ วังทะพันธุ์
8. นายบา ปุริง
9. นายทัง วงศ์ศรีชา
10. นายประสิทธิ์ จันท์เหลือง
11. นายจันท์ เทพายัง ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านเมื่อเดือน สิงหาคม 2554 จนถึงปัจจุบัน

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 2)

ชื่อ-สกุล นายเวลา จันท์เหลือง อายุ 76 ปี อาชีพ ทำนา

บ้านนาฉันทะ บ้านเลขที่ 17 หมู่ที่ 5 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

สรุปข้อมูลวิถีชีวิตหมู่บ้าน

เดิมราษฎรชาวบ้านนาฉันทะ ได้อพยพมาจากฝั่งซ้าย บ้านวังอ่าว แขวงสุวรรณสุพรรณเขตประเทศลาว เมื่อปี พ.ศ. 2300 โดยมีนายฝาง ผางจันทะ เป็นผู้นำการปกครอง ส่วนใหญ่อยู่ด้วยความสงบรองดองสามัคคี ในสมัยนั้นมีราษฎร จำนวนเพียง 20 คน มาตั้งรกรากปักหลักตั้งถิ่นฐานบ้านเรือน และได้ตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านนาฉันทะ ปี พ.ศ. 2457 ได้ยกระดับเป็นหมู่บ้านอย่างเป็นทางการและชื่อเปลี่ยนมาเป็นบ้านนาฉันทะ ตำบลนาคู โดยแยกออกจาก ตำบลพระซอง ทางราชการได้แต่งตั้ง นายตัน ปูริ่ง ขึ้นเป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก และมีการเกษียณอายุราชการ และตาย ปัจจุบันเป็นผู้ใหญ่บ้านคนที่ 11 ได้รับการแต่งตั้งเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2554 ชื่อนายจันทิ เทพายัง ปัจจุบันอยู่ในเขตการปกครองของตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม จนถึงปัจจุบัน วิถีชีวิตของชาวบ้านนาฉันทะ ส่วนใหญ่ มีอาชีพทำนา ทำการเกษตร เลี้ยงสัตว์ ปลูกพืช อยู่แบบพอเพียง ประชากรในหมู่บ้านนับถือศาสนาพุทธ มีวัด 1 แห่งคือวัดโพธิ์สว่างอารมณ์ และมีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ บ้านนาฉันทะ

แบบบันทึกข้อมูลวิถีชีวิตรายบุคคล

ข้อพิจารณา (กิจวัตรประจำวัน การประกอบอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ฯลฯ)

วิถีชีวิตประจำวัน

- ตื่นมาหุงหาอาหาร หุงข้าว หนึ่งข้าว ทำกับข้าว ไว้รับประทานในครอบครัวและตักบาตรพระสงฆ์
- ตักบาตรพระสงฆ์ทุกเช้า
- ทำความสะอาดบ้านเรือน ซักผ้า ตากผ้า
- ให้อาหารสัตว์ วัว ควาย เป็ด ไก่ หมู หมา แมว
- รดน้ำต้นไม้ ผักสวนครัว ในบริเวณบ้าน
- ไปสวนเพื่อทำการเกษตร อาชีพหลัก และอาชีพเสริม ถางหญ้า ใส่ปุ๋ย ตัดแต่งกิ่งต้นไม้ ระบายน้ำเข้า

นาและสวน เก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร

วิถีชีวิตรอบสัปดาห์

- ร่วมกิจกรรมทำบุญตักบาตรในวันพระ ณ วัดโพธิ์สว่างอารมณ์ ทุกวันพระแรม 8 ค่ำ แรม 15 ค่ำ ขึ้น 8 ค่ำ ขึ้น 15 ค่ำ

วิถีชีวิตรอบเดือน

- ร่วมกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้านร่วมกับผู้นำและคณะกรรมการหมู่บ้าน
- ร่วมประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน เพื่อรับนโยบายจากอำเภอ จังหวัด กระทรวงมหาดไทย
- ร่วมงานบุญประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่

วิถีชีวิตรอบปี

- ร่วมกิจกรรมฮีตสิบสองคองสิบสี่ ร่วมงานประเพณีและวัฒนธรรมในหมู่บ้านและชุมชน

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 1)

ชื่อ-สกุล นายจันทิ เทพายัง อายุ 56 ปี อาชีพทำนา

บ้านนาฉันทะ บ้านเลขที่ 99 หมู่ที่ 5 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

แบบบันทึกข้อมูลวิถีชีวิตรายบุคคล

ข้อพิจารณา (กิจวัตรประจำวัน การประกอบอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ฯลฯ)

วิถีชีวิตประจำวัน

-ทำกิจกรรมด้านการจักสานโดยนำตอกจากไม้ไผ่มาสานเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ใช้ในครัวเรือนและจำหน่าย

วิถีชีวิตรอบสัปดาห์

-ร่วมทำบุญตักบาตรในทุกสัปดาห์หรือทุกวันพระ ณ วัดโพธิ์สว่างอารมณ์

วิถีชีวิตรอบเดือน

-ร่วมกิจกรรมประชุม ประชาคมหมู่บ้าน ทุกเดือน และร่วมพัฒนาหมู่บ้านกับผู้นำและคณะกรรมการหมู่บ้าน

วิถีชีวิตรอบปี

-ร่วมงานประเพณีและวัฒนธรรมในหมู่บ้านตามฤดูกาลของแต่ละเดือนหรือของแต่ละปี

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 2)

ชื่อ-สกุล นางแวนตา วงศ์ศรีษา อายุ 77 ปี อาชีพ ทำนา

บ้านนาฉันทะ บ้านเลขที่ 34 หมู่ที่ 5 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

แบบบันทึกวิถีชีวิตหมู่บ้าน ชุมชน แขวง

บ้านนาฉันทะ หมู่ที่ 5 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

วิถีหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

ข้อพิจารณา (กิจวัตรประจำวัน การประกอบอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ฯลฯ)

1.เดือนมกราคม

“บุญเข้ากรรม” เดือนอ้าย (เดือนเจียงหรือเดือนหนึ่ง) “ฮิตหนึ่งนั้น เถิงเดือนเจียงเข้า กลายมา แถมทำย ผุงหมู่สังฆเจ้าก็เตรียมเข้าอยู่กรรม มันหากธรรมเนียมนี้ถือมาตั้งแต่ก่อน อย่าได้ละห่างวันเซ็ญสิ ช่องแล่นนำ แท้แล้ว” บุญเข้ากรรมเป็นเดือนที่พระสงฆ์เข้ากรรม (ปริวาสกรรม) เพื่อให้พระสงฆ์ผู้ต้องอาบัติสังฆาติเสสได้สารภาพต่อหน้าคณะสงฆ์ เป็นการฝึกจิตสำนึกถึงความบกพร่องของตนและมุ่งประพฤติตนให้ถูกต้องตามพระธรรมวินัยต่อไป ญาติโยมสาธุชนจะได้ร่วมตัวกันทำบุญถวายทานแต่ภิกษุสงฆ์ที่เข้าร่วมงานปริวาสกรรม

2 .เดือนกุมภาพันธ์

“บุญคุณลานหรือบุญกองข้าว” เดือนยี่ (เดือนสอง) “เถิงฤดูเดือนยี่มาฮอดแล้ว ให้นิมนต์พระสงฆ์องค์เจ้ามาตั้งสวดมงคล เอาบุญคุณลาน เข้าป่าหาไม้เห็ดหลว อย่าได้หลงลืมทิมฮิตเก่าคองเดิมเฮาเด้อ” ถึงเดือนยี่มาถึงให้นิมนต์พระสงฆ์เจริญพุทธมนต์ (สวดมงคล) ทำบุญคุณลานหรือบุญกองข้าวให้จัดหาไม้มาไว้ทำฟืนสำหรับใช้ในการหุงต้มประกอบอาหาร

3. เดือนมีนาคม

“บุญข้าวจี” เดือนสาม “เดือนสามค้อย เจ้าหัวค้อยปั้นข้าวจี ข้าวจีป็นน้ำอ้อย จ้วน้อยเซ็ดน้ำตา” มูลเหตุดั้งเดิมที่จะมีการทำบุญข้าวจีมีเรื่องเล่าว่าในกาลครั้งหนึ่ง นางปุลณทาสีได้ทำขนมแบ่งจี้ถวายแต่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและพระอานนท์เถระ ครั้นถวายแล้วนางคิดว่าพระองค์คงไม่เสวยและอาจเอาทิ้งให้สุนัขหรือกากิน เพราะอาหารที่นางถวายไม่ประณีตน่ารับประทาน เมื่อพระพุทธรูปเจ้าทรงทราบภาวะจิตของนางปุลณทาสี จึงรับสั่งให้พระอานนท์ปลาดอาสนะแล้วทรงประทับนั่งฉัน ณ ที่นางถวายนั้น เป็นผลให้นางเกิดปีติยินดีเป็นอย่างยิ่ง และเมื่อนางได้ฟังพระธรรมเทศนาที่พระพุทธรูปเจ้าทรงแสดงก็บรรลุโสดาปัตติผล ด้วยอานิสงส์ที่ถวายขนมแบ่งจี้ ชาวอีสานทราบอานิสงส์ของการทานดังกล่าว จึงพากันทำข้าวจีถวายทานแต่พระสงฆ์สืบต่อมา

4. เดือนเมษายน

“บุญผะเหวดหรือบุญพระเวสสันดร” เดือนสี่ มูลเหตุแห่งการทำมีกล่าวไว้ในหนังสือมาลัยหมื่นมาลัยแสนว่า ครั้งหนึ่งพระมาลัยให้ไปไหว้พระธาตุเกษแก้วจุฬามณีบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ได้พบและสนทนากับพระศรีอาริยมุตตรัยโพธิสัตว์ ผู้ซึ่งจะได้จุติกาลลงมาเป็นพระพุทธรูปเจ้าในอนาคต จึงสั่งความกับพระมาลัยว่า “หากใครต้องการจะพบและเกิดในสมัยพระศรีอาริย์ (พระเมตตรัยสัมมาสัมพุทธเจ้า) ให้ทำแต่ความดี อย่าฆ่าพ่อตีแม่สมณะชีพรามณ์ ครูอาจารย์ อย่าทำร้ายพระพุทธรูป อย่ายุยงสงฆ์ให้แตกกัน และต้องฟังเทศน์มหาชาติให้จบทุกกัณฑ์ในวันเดียว ท่านทั้งหลายจะได้เกิดร่วมและพบพระองค์”

5. เดือนพฤษภาคม

“บุญสงกรานต์” เดือนห้า บุญมหาสงกรานต์หรือตรุษสงกรานต์ของภาคอีสานกำหนดขึ้นในเดือนห้า มี 3 วัน ตั้งแต่ 13 วันมหาสงกรานต์ 14 วันเนา 15 วันสุดท้ายเป็นวันเถลิงศก ชาวอีสานถือเป็นวันขึ้นปีใหม่ โดยมีพิธีการทำบุญตักบาตร ตอนบ่ายก็จะทำน้ำอบน้ำหอมดอกไม้ธูปเทียนไปรวมกันที่วัดเพื่อทำพิธีสงฆ์น้ำพระ สงฆ์น้ำอภิษุสามเณร รดน้ำดำหัวคนเฒ่าคนแก่ มีการขนทรายเข้าวัดเพื่อสร้างเจดีย์ทราย ซึ่งการก่อเจดีย์จะได้บุญตามความเชื่อแล้วยังทำให้พื้นที่ตรงนั้นของวัดสูงขึ้นอีกด้วย

6. เดือนมิถุนายน

“บุญบั้งไฟ” เดือนหก เป็นประเพณีหนึ่งของชาวล้านช้าง (ภาคอีสานของไทยและลาว) โดยมีตำนานมาจากนิทานพื้นบ้านของภาคอีสานเรื่องพระยากันคากและเรื่องผาแดงนางไอ่ ซึ่งในนิทานพื้นบ้านดังกล่าวได้กล่าวถึงการที่ชาวบ้านได้จัดงานบุญบั้งไฟขึ้นเพื่อเป็นการบูชาพระยาแถนหรือเทพวัสสกาลเทพบุตร ซึ่งชาวบ้านมีความเชื่อว่า พระยาแถนมีหน้าที่คอยดูแลให้ฝนตกถูกต้องตามฤดูกาล ตามตำนานพญาแถน เทพผู้เป็นใหญ่ในสวรรค์ผู้บันดาลให้ฝนตก เกิดไม่พอใจชาวโลกจึงบันดาลให้ฝนไม่ตกเลยตลอด 7 ปี 7 เดือน 7 วัน ครั้งนั้นพระโพธิสัตว์เสวยชาติเป็นพญาคันคาก (คางคก) เป็นจอมทัพของชาวโลกต่อสู้กับพญาแถน พญาคันคากให้พญาปลวกก่อจอมปลวกขึ้นไปจนถึงสวรรค์ ให้พญาอมดไม้ไปทำลายด้ามอาวุธ ของทหารและอาวุธพญาแถน และให้พญาผึ้ง ต่อ แตนไปต่อยทหารและพญาแถน ฝ่ายเทพดาพ่ายแพ้ พญาแถนจึงให้คำมั่นว่า หากมนุษย์ยิงบั้งไฟขึ้นไปเดือนเมื่อไรจะรีบบันดาลให้ฝนตกลงมาให้ทันทีและถ้าบั้งไฟขึ้นก็ถือเป็นสัญญาณว่าฝนได้ตกลงถึงพื้นแล้ว การจัดงานในภาคเช้าจะมีการทำบุญตักบาตร ภาคบ่ายแห่และจุดบั้งไฟ

7. เดือนกรกฎาคม

“บุญข้าชะ” เดือนเจ็ด มูลเหตุที่มีการทำบุญข้าชะ มีเรื่องเล่าว่า ครั้งพุทธกาลที่เมืองไพสาลีได้เกิดพุทฺธิภิกษุข้าย้ายยากหมากแพง เพราะฝนแล้งและผู้คนตายเป็นอันมากเนื่องจากความอดอยากและเกิดอหิวาตกโรค บ้านเมืองจึงเต็มไปด้วยซากศพ ชาวเมืองจึงพากันไปอาราธนาพระพุทธเจ้าให้มาระงับเหตุเภทภัย พระพุทธเจ้าจึงเสด็จจากเมืองราชคฤห์พร้อมพระภิกษุ 500 รูป ไปยังเมืองไพสาลี เมื่อพระองค์เสด็จไปถึงบังเกิดผลตกท่าใหญ่ น้ำท่วมพื้นดินขึ้นถึงหัวเข่าพัดเอาซากศพลอยไปตามน้ำ พระองค์จึงให้พระอานนท์เรียนคาถา แล้วโปรดให้พระอานนท์ไปสวดมนต์ภายในกำแพงเมือง พร้อมกับนำบาตรน้ำมนต์ของพระองค์ไปประพรมจนทั่วเมือง วิธีดำเนินการ ชาวบ้านทั้งหมู่บ้านพร้อมกันตั้งผามหรือปะรำขึ้นกลางหมู่บ้าน หรือที่ใดที่หนึ่งตามที่เห็นเหมาะสม มีต้นกล้วยผูกที่เสาปะรำทั้งสี่มุม เตรียมอาสนสงฆ์ กรวดทราย ซึ่งปรกติเอาไปจากบ้านของชาวบ้านทุกคน และหลักไม้ไผ่แปดหลักพร้อมเครื่องไทยทาน น้ำพระพุทธมนต์ ฝ่ายผูกแขนกะให้ครบทุกคนในหมู่บ้านนั้นและเทียนเวียนหัว (เทียนยาวขนาดวัดรอบศีรษะ) บ้านละเล่ม แล้วนิมนต์พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ในตอนเย็น วันรุ่งขึ้นถวายอาหารบิณฑบาตและเครื่องไทยทานแต่พระสงฆ์

8. เดือนสิงหาคม

“บุญเข้าพรรษา” เดือนแปด มูลเหตุ ในสมัยพุทธกาล พระภิกษุเที่ยวจาริกสอนธรรมไปตามหมู่บ้านต่างๆ ตลอดทั้งปี ไม่ว่าจะเป็นฤดูฝน ฤดูหนาว หรือฤดูร้อน แต่ในฤดูฝนนั้นภิกษุได้เหยียบย่ำข้าวกล้าในนาของชาวบ้านเสียหาย สัตว์ตัวเล็กตัวน้อยต่างๆ ถูกเหยียบตายไปด้วย พระพุทธเจ้าจึงทรงบัญญัติให้ภิกษุ ต้องจำพรรษา 3 เดือน ในฤดูฝน โดยมีให้ไปค้างแรมที่อื่นใดนอกจากในวัดของตน ถ้าภิกษุฝ่าฝืนถือว่า “ศีลขาดและต้องอาบัติทุกกฏ” เว้นแต่กรณีจำเป็นที่เรียกว่า “สัตตาคหณียะ” เช่น บิดามารดาป่วย เป็นต้น แต่ต้องกลับมาภายใน 7 วัน พรรษาจึงจะไม่ขาด บุญเข้าพรรษาย่อมมีการทำบุญตักบาตร ถวายผ้าอาบน้ำฝน สงบ จีวรและเทียนพรรษา (อัฐบริขารและสังฆทาน) และมีขบวนแห่เทียนซึ่งตกแต่งสลักเทียนเป็นลวดลายเรื่องราวทางพุทธศาสนา

9. เดือนกันยายน

“บุญข้าวประดับดิน” เดือนเก้า ความเป็นมาของประเพณีมีมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล มีเรื่องเล่าไว้ในพระธรรมบทว่า ญาติของพระเจ้าพิมพิสารกินของที่จะถวายพระสงฆ์ เมื่อตายไปจึงไปเกิดในนรก พระเจ้าพิมพิสารถวายทานแต่พระพุทธเจ้าแล้วไม่ได้อุทิศให้ญาติที่ตายไป พอตกกลางคืนเหล่าญาติของพระเจ้าพิมพิสารที่ตายไป ปรากฏตัวเปล่งเสียงร้องนำกลัวบริเวณพระราชนิเวศ รุ่งเช้าพระเจ้าพิมพิสารจึงได้รับไปทูลถามพระพุทธเจ้า พระองค์ได้บอกเหตุให้ทราบว่ญาติที่ไปตกอยู่ในภูมิินรก ต้องการได้รับส่วนกุศล จึงจัดให้มีการถวายทานและอุทิศส่วนกุศลให้แก่เปรตญาติทั้งหลาย จึงเป็นเหตุให้เกิดการทำบุญข้าวประดับดินขึ้นมา เพื่ออุทิศส่วนกุศลแก่ญาติที่ตายไปแล้ว และถือเป็นประเพณีที่ต้องทำมาเป็นประจำ ไม่ใช่แค่เหล่าญาติที่เสียชีวิตไปแล้ว แต่บรรดาวิญญูณเร่รอน ก็สามารถรับส่วนกุศลนั้นไปด้วย บุญข้าวประดับดินทำในวันแรมสิบสี่ค่ำ เดือนเก้า (เดือนเก้าดับ) เป็นการนำข้าวปลา อาหาร คาวหวาน ผลไม้ หมาก พลูปหรืออย่างละเล็กอย่างละน้อย แล้วห่อด้วยใบตองทำเป็นห่อเล็กๆ นำไปวางตามโคนต้นไม้ใหญ่หรือตามพื้นดินบริเวณรอบๆ กำแพงวัด เจดีย์หรือโบสถ์ เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ล่วงลับไปแล้ว

10. เดือนตุลาคม

“บุญข้าวสาก” (สลากภัต) เดือนสิบ มูลเหตุบุตรกรรมพืผู้หนึ่งเมื่อพ่อสิ้นชีวิตแล้วแม่ก็หาภรรยาให้ แต่ไม่มีบุตรด้วยกัน แม่จึงหาหญิงอื่นให้เป็นภรรยาอีก ต่อมาเมียน้อยมีลูก เมียหลวงอิจฉาจึงคิดฆ่าเมียน้อยและลูก ก่อนตายเมียน้อยคิดอาฆาตเมียหลวงชาติต่อมาทั้งสองเกิดเป็นสัตว์ชนิดต่างๆ และอาฆาตเช่นฆ่ากันเรื่อยมา จนชาติสุดท้าย ฝ่ายหนึ่งเกิดเป็นคน อีกฝ่ายหนึ่งเกิดเป็นยักษ์ฉนิ ยักษ์ฉนิจองเวรได้มากินลูกของผู้เป็นคนถึงสองครั้ง พอเกิดลูกคนที่สามยักษ์ฉนิจะตามมากินอีก หญิงคนนั้นพร้อมลูกและสามี จึงหนีไปพึ่งพระพุทธเจ้า ณ เขตวันมหาวิหาร พระพุทธเจ้าได้เทศนาให้ทั้งสองเลิกจองเวรกัน และโปรดให้ทางยักษ์ฉนิไปอยู่ตามหัวไร่ปลายนา นางยักษ์ฉนิมีความรู้เกณฑ์เกี่ยวกับฝนและน้ำดี ชาวเมืองนับถือมาก จึงได้นำอาหารไปส่งอย่างบริบูรณ์ นางยักษ์ฉนิจึงนำอาหารเหล่านั้นไปถวายเป็นสลากภัตแต่พระสงฆ์วันละแปดที่เป็นประจำ ชาวอีสานจึงถือเป็นประเพณีถวายสลากภัตหรือบุญข้าวสากสืบต่อมาและมีการเปลี่ยนเรียกนางยักษ์ฉนิว่า “ตาแฮก” จัดให้มีการทำบุญข้าวสากในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 10

11. เดือนพฤศจิกายน

“บุญออกพรรษา” เดือนสิบเอ็ด วันออกพรรษาจะตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 ของทุกปี เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “วันมหาปวารณา” คำว่า“ปวารณา” แปลว่า“อนุญาต” หรือ “ยอมให้” ในวันออกพรรษานี้ พระสงฆ์จะประกอบสังฆกรรม เรียกว่า “มหาปวารณา” เป็นการเปิดโอกาสให้ภิกษุว่ากล่าวตักเตือนกันได้ เพราะในระหว่างเข้าพรรษา พระสงฆ์บางรูปอาจมีข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไข การให้ผู้อื่นว่ากล่าวตักเตือนได้ ทำให้ได้รู้ข้อบกพร่องของตน และยังเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัยซึ่งกันและกันด้วย ส่วนของญาติโยมสาธุชนจะมีการทำบุญตักบาตร ถวายปราสาทผึ้งในภาคเช้า ตอนค่ำจะมีประเพณีไหลเรือไฟ เพื่อบูชารอยพระพุทธบาทที่ประทับไว้ริมแม่น้ำนัมมทานที และยังมีประเพณีลอยกระทงที่สืบทอดมาแต่ยาวนานในการขอขมาพระแม่คงคา

12. เดือนธันวาคม

“บุญกฐิน” เดือนสิบสอง การทอดกฐินเป็นกาลทาน (การให้ทานที่กำหนดระยะเวลา) ตามพระวินัยกำหนดกาลไว้ คือ ตั้งแต่แรม 1 ค่ำ เดือน 11 ถึงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 ผู้มีจิตศรัทธาเลื่อมใสใคร่จะทอดกฐิน ก็ให้ทอดได้ในระหว่างระยเวลานี้ จะทอดก่อนหรือทอดหลังกำหนดนี้ ก็ไม่เป็นการทอดกฐิน แต่มีข้อยกเว้นพิเศษว่า ถ้าทายกผู้จะทอดกฐินนั้นมีกิจจำเป็น เช่น จะต้องไปในทัพ ไม่สามารถจะอยู่ทอดกฐินตามกำหนดนั้นได้จะทอดกฐินก่อนกำหนดดังกล่าวแล้วพระสัมมาสัมพุทธะ ทรงอนุญาตให้ภิกษุรับไว้ก่อนได้ การทอดกฐิน คือ การนำผ้ากฐินไปวางไว้ต่อหน้าพระสงฆ์อย่างต่ำห้ารูปแล้วให้พระสงฆ์รูปใดรูปหนึ่งที่ได้รับมอบหมายจากคณะสงฆ์ทั้งนั้นเป็นเอกฉันท์ให้เป็นผู้รับกฐินนั้น

ภาพที่ 13 แสดงวิถีชีวิตหมู่บ้าน

การสำรวจและการเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นบ้านนาฉันทะ หมู่ที่ 5 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ในปีงบประมาณ 2566 พบพืช 8 ชนิด คือ ต้นทองอุไร มะกอกน้ำ มะตูม มะพร้าว ต้นช่อย ละมุด หมากค้อ ต้นจันทร์ผา โดยมีข้อมูลพืชดังนี้

1. ชื่อชนิดพืช ทองอุไร

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Tecoma stans* (L.) Juss. ex Kunth วงศ์ BIGNONIACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-05-065/1 ลักษณะวิสัย ไม้พุ่ม

ลักษณะเด่นของพืช ทองอุไรเป็นไม้พุ่ม สูง 2-4 เมตร ลำต้นตั้งตรง ใบ เป็นใบประกอบแบบ คล้ายขนนก 2 ชั้น กว้าง 14-16 ซม. ยาว 20-23 ซม. ก้านใบยาว 9-12 ซม. แขนกกลางยาว 12-14 ซม. ก้านใบย่อย ยาว 0.4-0.5 ซม. ใบย่อยมีจำนวน 5-11 คู่ กว้าง 2.5-3 ซม. ยาว 5-6 ซม. เรียงตรงข้ามกัน ตัวใบย่อยมีรูปร่างเป็นรูปไข่ แกมรูปหอก ฐานใบสอบ ขอบจักเป็นซี่ฟัน ปลายแหลม เนื้อใบบางคล้ายกระดาษเกลี้ยง ดอก เป็นดอกช่อแบบช่อกระจุก ก้านช่อ ยาว 7-11 ซม. ดอกมีกลิ่นหอมบริเวณที่พบ บ้านเลขที่ 20 หมู่ที่ 5 บ้านนาฉันทะ ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.5955734 ลองจิจูด (Longitude) 104.321287

อายุประมาณ 2 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.18 เมตร ความสูง 2 เมตร

สถานภาพ พบทั่วไป จำนวนที่พบ 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

ยารักษาโรค ใช้กับคน ใบและดอก ขงเป็นชากินต่างน้ำ ไล่ยุง แก้หวัดได้ แก้อาการตีชาน แก้เบาหวาน แก้ปวดหัว แก้ปวด ประจำเดือน

ความสำคัญของพืช ไม้ดอก ไม้ประดับ

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล นายสง พรมรัตน์ อายุ 68 ปี

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 20 หมู่ที่ 5 บ้านนาฉันทะ ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นายสง พรมรัตน์ อายุ 68 ปี

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 20 หมู่ที่ 5 บ้านนาฉันทะ ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบ

ภาพที่ 14 (ต้น) ทองอุไร รหัสพรรณไม้ 8-6480705-05-065/1

2. ชื่อชนิดพืช มะกอกน้ำ (หมากแขว)

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Elaeocarpus hygrophilus* Kurz.T วงศ์ ELAEOCARPACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-05-067/1 ลักษณะวิสัย ไม้ต้น

ลักษณะเด่นของพืช ลำต้นมีความสูงและมีสีน้ำตาลปนดำมีใบสีเขียวใบมีความเรียวยาวเล็กและแหลม
 ผลไม้พื้นบ้าน ลูกเป็นสีเขียว เปลือกบาง ดอกเป็นสีขาว ต้นมะกอกน้ำมีความทนต่อน้ำท่วมขัง
 บริเวณที่พบ บ้านเลขที่ 12 หมู่ที่ 5 บ้านนาฉันทะ ตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม
 พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.997164 ลองจิจูด (Longitude) 104.536480

อายุประมาณ 5 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.57 เมตร ความสูง 5 เมตร

สถานภาพทั่วไป จำนวนที่พบ (ต้น) 1

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

อาหาร รับประทานเป็นผลไม้ที่มีรสเปรี้ยว ผาด รับประทานแบบผลสด หรือการนำไป
 ถนอมอาหารไว้รับประทานได้นานโดยวิธีการดองเกลือ

ยารักษาโรค ใช้กับคน

1. ดอกเป็นยาบำรุงธาตุในร่างกาย
2. ผลมะกอกน้ำมีรสเปรี้ยวอมหวาน นำมาดองกับน้ำเกลือรับประทาน จะช่วยแก้
 อาการกระหายน้ำได้ดี และช่วยทำให้ชุ่มคอ
3. ผลมีรสผาดเปรี้ยวอมหวาน ใช้รับประทานแก้เสมหะในลำคอได้
4. ดอกเป็นยาแก้พิษโลหิต กำเเดา
5. ช่วยแก้ริดสีดวงในลำคอ คันเหมือนมีตัวไต่อยู่
6. เมื่อนำผลไปดองหรือเชื่อมรับประทาน จะเป็นผลไม้ที่ช่วยในการระบาย
7. เปลือกต้นแห้งมีรสเฝื่อน นำมาชงกับน้ำรับประทานเป็นยาฟอกเลือดหลังการคลอด

บุตรของสตรี

ความสำคัญของพืช พืชไม้ผล

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล นายหมอนตา ผ่องปัญญา อายุ 53

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 12 หมู่ที่ 5 บ้านนาฉันทะ ตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นายหมอนตา ผ่องปัญญา อายุ 53

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 12 หมู่ที่ 5 บ้านนาฉันทะ ตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบ

ดอก

ภาพที่ 15 (ต้น) มะกอกน้ำ (หมากแขว) รหัสพรรณไม้ 8-6480705-05-067/1

3. ชื่อชนิดพืช มะตูม (หมากตูม)

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Aegle marmelos* (L.) วงศ์ BUTACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-05-069/1 ลักษณะวิสัย ไม้ต้น

ลักษณะเด่นของพืช จัดเป็นต้นไม้ขนาดกลาง ต้นมะตูมเป็นไม้ผลยืนต้น สามารถเติบโตในแถบ
พื้นเมืองของบริเวณป่าดิบชื้น และบริเวณเนินเขาสูง

บริเวณที่พบ บ้านเลขที่ 113 หมู่ที่ 5 บ้านนาฉันทะ ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.5958 ลองจิจูด (Longitude) 104.3211

อายุประมาณ 15 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.95 เมตร ความสูง 5 เมตร

สถานภาพ พบทั่วไป จำนวนที่พบ 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร เป็นผลไม้โบราณรับประทาน นำไปฝานตากแดด เพื่อนำไปต้ม

ยารักษาโรค ใช้กับคน ช่วยขับลม ช่วยรักษาอาการท้องเสีย ช่วยลดไข้ แก้อักเสบ ช่วยลด

อาการตาบวม แก้หลอดลมอักเสบแก้บวม แก้หวัด แก้ผดผื่นคัน แก้ตาอักเสบ ช่วยควบคุม

น้ำตาลในเลือด ช่วยเจริญอาหารช่วยรักษาโรคกระเพาะอาหาร ช่วยบำรุงร่างกาย ช่วยบำรุงหัวใจ

ช่วยบำรุงผิว ช่วยขับพยาธิ

ความสำคัญของพืช พืชสมุนไพร

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล นายพลศักดิ์ ผางจันทะ อายุ 62 ปี อาชีพ เกษตรกร

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 113 หมู่ที่ 5 บ้านนาฉันทะ ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นายพลศักดิ์ ผางจันทะ อายุ 62 ปี อาชีพ เกษตรกร

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 113 หมู่ที่ 5 บ้านนาฉันทะ ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบ

ผล

ภาพที่ 16 (ต้น) มะตูม รหัสพรรณไม้ 8-6480705-05-069/1

4. ชื่อชนิดพืช หมากพร้าว (มะพร้าว)

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Cocos nucifera* L. วงศ์ ARECACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-05-071/1 ลักษณะวิสัย ปาล์ม

ลักษณะเด่นของพืช ...จัดเป็นต้นไม้ขนาดกลาง ลำต้นสีน้ำตาล ชรุขระ สูงประมาณ 10-15 เมตร ใบสีเขียวเรียวยาว ก้านใบใหญ่แข็งแรง เมื่อแก่ไปจะมีสีน้ำตาล ผลสีเขียว และถ้าสุกจะออกสีเหลือง หรือแก่มากจะเป็นสีน้ำตาล

บริเวณที่พบ บ้านเลขที่ 89 หมู่ที่ 5 บ้านนาฉันทะ ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.997455 ลองจิจูด (Longitude) 104.537812

อายุประมาณ 20 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.97 เมตร ความสูง 5 เมตร

สถานภาพ พบทั่วไป จำนวนที่พบ 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

อาหาร เป็นผลไม้โบราณ ผลสดน้ำและเนื้อมารับประทาน ส่วนยอดพร้าวจะนำมาแกง เพื่อเป็นอาหาร นำมาคั้นเป็นกะทิทำอาหารคาว และอาหารหวาน

ยารักษาโรค ใช้กับคน ช่วยห้ามเลือด แก้ปวด ช่วยให้ผิวพรรณเปล่งปลั่ง แก้ร้อนใน แก้กระหายน้ำ ช่วยลดอาการบวม แก้อาการท้องอืด ท้องเฟ้อ จุกเสียดแน่นท้อง แก้พิษ แก้อาเจียนเป็นเลือด รักษาโรคเบาหวาน แก้ท้องเสีย แก้เลือดกำเดาออก ช่วยขับปัสสาวะ ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

เครื่องเรือน อื่นๆ นำทางมะพร้าวมาทำไม้กวาด ฟืนเศษใบไม้ หรือสานเป็นตะกร้าใส่ของ ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม ถือว่ามะพร้าวเป็นผลไม้มงคล น้ำบริสุทธิ์ นิยมนำมาบูชาบนโต๊ะเครื่องเซ่นไหว้ในพิธีทางศาสนา และทางภาคอีสานเมื่อมีคนเสียชีวิตใช้น้ำมะพร้าวล้างหน้า และหญิงที่ท้องให้กินน้ำมะพร้าวล้างไขมันจากเด็ก

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา-ไม้กวาดทางมะพร้าวนำมาใช้ในบุญกฐินเพื่อปิดกวาดขยะบนถนนซึ่งเป็นกลอุบายในสมัยก่อน และก้านใบที่ยังไม่ตายก็นิยมนำมาประดับตกแต่งในงานพิธีทางศาสนา โดยสานเป็นอุโมงค์ หรือให้เป็นสิ่งตกแต่งสถานที่งานบุญ

ความสำคัญของพืช พืชไม้ผล

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล นายอรรถพล ราชชาย อายุ 53 ปี อาชีพ ทำนา

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 113 หมู่ที่ 5 บ้านนาฉันทะ ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นายอรรถพล ราชชาย อายุ 53 ปี อาชีพ ทำนา

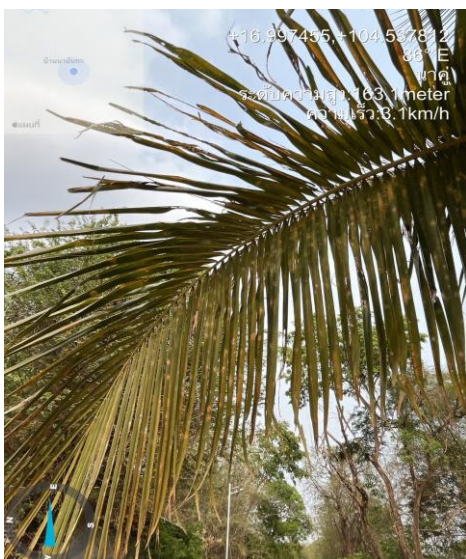
ที่อยู่ บ้านเลขที่ 113 หมู่ที่ 5 บ้านนาฉันทะ ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบ

ดอก

ภาพที่ 17 (ต้น) หมากพร้าว (มะพร้าว)

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-05-071/1

5. ชื่อชนิดพืช ช่อย (ส้มพ้อ)

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Strelbus asper* Lour.

วงศ์ MOBACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-05-072/1

ลักษณะวิสัย ไม้ต้น

ลักษณะเด่นของพืช ต้นช่อย เป็นพืช ไม้ยืนต้น ที่มีขนาดเล็ก ความสูงไม่เกิน 15 เมตร มีถิ่นกำเนิดแถวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และในประเทศไทย สำหรับการขยายพันธุ์ต้นช่อยนิยมใช้การปักชำ และการเพาะเมล็ด ส่วนของลำต้นและกิ่งก้านของต้นช่อย สามารถคงอ และสามารถตัดได้ มีความเหนียว เปลือกบางผิวขรุขระ ที่ต้นมียาง เป็นสีขาวขุ่น ลักษณะเหนียว จะซึมออกมาตามเปลือกของต้นและกิ่งก้าน ซึมออกมา ใบของต้นช่อย เป็นใบเดี่ยว จะเรียงสลับตามกิ่งก้านของต้น

บริเวณที่พบ บ้านเลขที่ 107 หมู่ที่ 5 บ้านนาฉันทะ ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.997733 ลองจิจูด (Longitude) 104.540132

อายุประมาณ 22 ปี เส้นรอบวงลำต้น 2.26 เมตร ความสูง 6.70 เมตร

สถานภาพ พบทั่วไป จำนวนที่พบ 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

ยารักษาโรค ใช้กับคน ใบสด รสเมาฝื่อน ง่ายไฟพอเหลืองและกรอบ ชงน้ำดื่มทำให้เป็นยาระบายอ่อนๆ แก้ปวดท้องขณะมีประจำเดือน แก้ปวดเมื่อย แก้ท้องอืด ท้องเฟ้อ เปลือก รสเมาฝาดขม แก้อาการท้องร่วง แก้บิด รักษาโรมาเนนาค รักษาแผล ดับพิษในกระดูกและเส้นเอ็น แก้โรควิวหนัง หุงเป็นน้ำมันทาโรคผิวหนัง ราก รสเมาฝาดขม ใช้เป็นยาใส่แผล

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ เนื้อไม้แปรรูปเป็นกระดาด

ความสำคัญของพืช พืชสมุนไพร

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล นายพรรษา สุขสบาย อายุ 66 ปี อาชีพ เกษตรกร

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 107 หมู่ที่ 5 บ้านนาฉันทะ ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นายพรรษา สุขสบาย อายุ 66 ปี อาชีพ เกษตรกร

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 107 หมู่ที่ 5 บ้านนาฉันทะ ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบ

ภาพที่ 18 (ต้น) ข่อย สมพ่อ รหัสพรรณไม้ 8-6480705-05-072/1

6. ชื่อชนิดพืช ละมุด

ชื่อวิทยาศาสตร์ Manilkara Kavki (L.) Dubard วงศ์ SAPOTACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-05-073/1 ลักษณะวิสัย ไม้ต้น

ลักษณะเด่นของพืช จัดเป็นต้นไม้ขนาดกลาง ลำต้นสีน้ำตาล ขรุขระ สูงประมาณ 10-15 เมตร ใบสีเขียวเรียวยาว ก้านใบใหญ่แข็งแรง เมื่อแก่ไปจะมีสีน้ำตาล ผลสีเขียว และถ้าสุกจะออกสีเหลือง หรือแก่มากจะเป็นสีน้ำตาล

บริเวณที่พบ บ้านเลขที่ 47 หมู่ที่ 5 บ้านนาฉันทะ ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.998189 ลองจิจูด (Longitude) 104.536563

อายุประมาณ 3 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.20 เมตร ความสูง 3.61 เมตร

สถานภาพ พบทั่วไป จำนวนที่พบ 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

อาหาร รับประทานเมื่อผลสุกแล้ว นำไปปั่นเป็นน้ำผลไม้

ยารักษาโรค ใช้กับคน ใบสด รสเมาเผื่อน ย่างไฟพอเหลืองและกรอบ ชงน้ำดื่มทำให้เป็นยาระบายอ่อนๆ แก้ปวดท้องขณะมีประจำเดือน แก้ปวดเมื่อย แก้ท้องอืด ท้องเฟ้อ เปลือก รสเมาฝาดขม แก้อาการท้องร่วง แก้บิด แก้ใช้รักษารำมะนาด รักษาแผล ดับพิษในกระดุกและเส้นเอ็น แก้โรคผิวหนัง หุงเป็นน้ำมันทาลิดสีดวง ราก รสเมาฝาดขม ใช้เป็นยาใส่แผล

ความสำคัญของพืช พืชไม้ผล

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล นายธานินทร์ เทพายัง อายุ 32 ปี อาชีพ เกษตรกร

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 47 หมู่ที่ 5 บ้านนาฉันทะ ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นายธานินทร์ เทพายัง อายุ 32 ปี อาชีพ เกษตรกร

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 47 หมู่ที่ 5 บ้านนาฉันทะ ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบ

ภาพที่ 19 (ต้น) ละมุด รหัสพรรณไม้ 8-6480705-05-073/1

7. ชื่อชนิดพืช หมากค้อ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Schleichera oleosa* (Lour.) Merr. วงศ์ SAPINDACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-05-074/1

ลักษณะวิสัย ไม้ต้น

ลักษณะเด่นของพืช เป็นไม้ยืนต้นที่เรือนยอดทรงพุ่มหนาทึบ พุ่มกว้างและแตกกิ่งก้านที่มีลักษณะคดงอ ลำต้นมีเปลือกสีน้ำตาลแดง ผิวขรุขระ แตกเป็นรอยลึกหนา แตกใบสีเขียวหนา ผิวเรียบ บริเวณที่พบ บ้านเลขที่ 49 หมู่ที่ 5 บ้านนาฉันทะ ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม พักตทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.995299 ลองจิจูด (Longitude) 104.537531

อายุประมาณ 53 ปี เส้นรอบวงลำต้น 1.68 เมตร ความสูง 17.08 เมตร

สถานภาพ ทั่วไป จำนวนที่พบ 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

อาหาร ใบอ่อน สามารถนำมา กินเป็นผัก เพื่อนำมารับประทานกับแก้ม กับอาหารอีสานได้ ส่วนผลนำมารับประทานเป็นผลไม้รสเปรี้ยวทานกับน้ำปลาหวาน
 ยารักษาโรค ใช้กับคน ช่วยเป็นยาระบาย ช่วยพอกโลหิต แก้ไข้ทับประดู
 เครื่องเรือน อื่นๆ ต้น บักค้อ สามารถนำมา ใช้ในอุตสาหกรรม ทางไม้ได้อีกด้วย อย่างการนำมาทำฟืน และถ่าน เพื่อนำมาใช้ เป็นเชื้อเพลิง

ความสำคัญของ พืชไม้ผล

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล นายตาด ผางจันทะ อายุ 70 ปี อาชีพ เกษตรกร

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 49 หมู่ที่ 5 บ้านนาฉันทะ ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นายตาด ผางจันทะ อายุ 70 ปี อาชีพ เกษตรกร

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 49 หมู่ที่ 5 บ้านนาฉันทะ ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบ

ภาพที่ 20 (ต้น) หมากค้อ รหัสพรรณไม้ 8-6480705-05-074/1

8. ชื่อชนิดพืช จันทร์ผา

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Dracaena cochinchinensis* (Lour.) S.C.Chen วงศ์ ASPARAGACEAE
รหัสพรรณไม้ 8-6480705-05-075/1 ลักษณะวิสัย ไม้ต้น

ลักษณะเด่นของพืช ไม้พุ่มขนาดใหญ่ ตั้งตรง ตามลำต้นมีรอยแผลใบเป็นร่องขวางคล้ายข้อถี่ๆ สูง 3- 7 เมตร เปลือกสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลอมสีเทา ใบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปแถบยาวรี รูปขอบขนาน หรือรูปแถบยาวแคบ ปลายเรียวแหลม โคนแผ่เป็นกาบหุ้มลำต้น ขอบเรียบ เนื้อใบหนา กรอบ โคนติดกับลำต้นหรือโอบคลุมลำต้น ไม่มีก้านใบ

บริเวณที่พบที่บ้านเลขที่ 33 หมู่ที่ 5 บ้านนาฉันทะ ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม
พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.995299 ลองจิจูด (Longitude) 104.537531

อายุประมาณ 7 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.51 เมตร ความสูง 3 เมตร

สถานภาพ พบทั่วไป จำนวนที่พบ 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

ยารักษาโรค ใช้กับคน ช่วยแก้ไข้ ตัวร้อน แก้กระหายน้ำ

อื่นๆ (เช่น การเป็นพืช อนุรักษ์) ใช้เป็นไม้ประดับตกแต่งสถานที่ให้สวยงาม

ความสำคัญของพืช พืชเพื่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล นายสมคิด สุขสบาย อายุ 63 ปี อาชีพ เกษตรกร

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 33 หมู่ที่ 5 บ้านนาฉันทะ ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

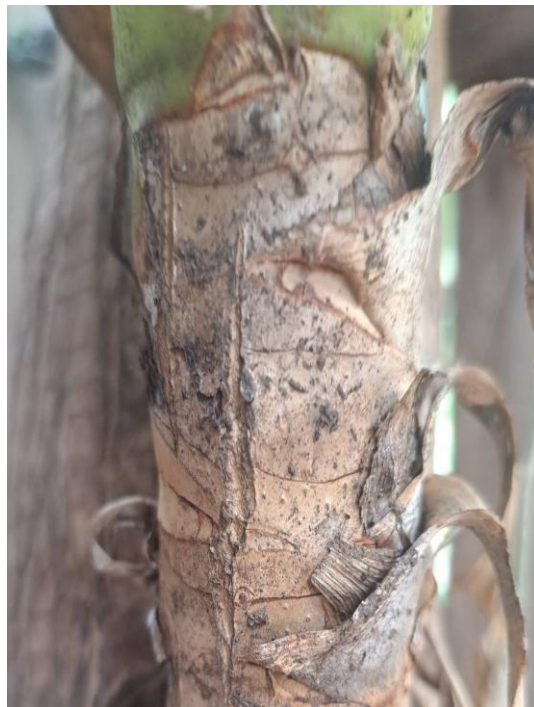
ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นายสมคิด สุขสบาย อายุ 63 ปี อาชีพ เกษตรกร

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 33 หมู่ที่ 5 บ้านนาฉันทะ ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบ

การสำรวจและการเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่นบ้านนาฉันทะ หมู่ที่ 5 ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ในปีงบประมาณ 2566 พบสัตว์ 2 ชนิด 3 ตัว คือ ไก่ กระป๋อง 2 ตัว โดยมีข้อมูลสัตว์ดังนี้

1. ชื่อชนิดสัตว์ ไก่ชน

ชื่อวิทยาศาสตร์ Gallus gallus domesticus

รหัสพันธุ์สัตว์ 8-6480705-05-008/1

ประเภทของสัตว์ สัตว์ปีก

บริเวณที่พบ บ้านเลขที่ 43 หมู่ที่ 5 บ้านนาฉันทะ ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพันธุ์สัตว์)

ละติจูด (Latitude) 16.997890 ลองจิจูด (Longitude) 104.539993

อายุประมาณ 2 ปี เพศ ผู้

ประวัติ/ที่มา

ได้ขอจากเพื่อนบ้านมาเลี้ยง

ลักษณะเด่น

ตัวมีขนสีน้ำตาล มีหงอนสีแดงใหญ่

ประโยชน์ของสัตว์

เลี้ยงเพื่อจำหน่าย

เลี้ยงเพื่ออุปโภค บริโภค

เลี้ยงเพื่อการจำหน่าย รายได้ประมาณ 90 บาท/เดือน รายได้ประมาณ 1,080 บาท/ปี

ความสำคัญของสัตว์ เป็นสัตว์เพื่อเศรษฐกิจ สัตว์เพื่อนันทนาการและด้านจิตใจ

เจ้าของสัตว์

ชื่อ-สกุล นายไพฑูรย์ ชนระน้อย อายุ 47 ปี อาชีพ เกษตรกร

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 43 หมู่ที่ 5 บ้านนาฉันทะ ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นายไพฑูรย์ ชนระน้อย อายุ 47 ปี อาชีพ เกษตรกร

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 43 หมู่ที่ 5 บ้านนาฉันทะ ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ภาพประกอบ

ภาพที่ 22 (สัตว์) ไก่ชน รหัสพันธุ์สัตว์ 8-6480705-05-008/1

2. ชื่อชนิดสัตว์ กระบือ (ควาย)

ชื่อวิทยาศาสตร์ Bubalus bubalis

รหัสพันธุ์สัตว์ 8-6480705-05-009/1

ประเภทของสัตว์ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม

บริเวณที่พบ บ้านเลขที่ 104 หมู่ที่ 5 บ้านนาฉันทะ ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพันธุ์สัตว์)

ละติจูด (Latitude) 16.998673 ลองจิจูด (Longitude) 104.539588

อายุประมาณ 4 ปี เพศ ผู้

ประวัติ/ที่มา ได้ขอซื้อจากเพื่อนบ้านมาเลี้ยง

ลักษณะเด่น

ตัวใหญ่ สีดำ มี 4 ขา เท้าเป็นสีเทาดำ ใบหูกาง มีเขาสีเทา

ประโยชน์ของสัตว์

เลี้ยงเพื่อการจำหน่าย รายได้ประมาณ 20,000 บาท/เดือน รายได้ประมาณ 20,000

ความสำคัญของสัตว์ สัตว์เพื่อการเกษตร

เจ้าของสัตว์

ชื่อ-สกุล นางติ่ม ประตานิษฐ์ อายุ 54 ปี อาชีพ เกษตรกร

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 104 หมู่ที่ 5 บ้านนาฉันทะ ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นางติ่ม ประตานิษฐ์ อายุ 54 ปี อาชีพ เกษตรกร

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 104 หมู่ที่ 5 บ้านนาฉันทะ ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ภาพประกอบ

ภาพที่ 23 (สัตว์) กระบือ (ควาย) รหัสพันธุ์สัตว์ 8-6480705-05-009/1

3. ชื่อชนิดสัตว์ กระบือ (ควาย)

ชื่อวิทยาศาสตร์ Bubalus bubalis

รหัสพันธุ์สัตว์ 8-6480705-05-009/2

ประเภทของสัตว์ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม

บริเวณที่พบ บ้านเลขที่ 63 หมู่ที่ 5 บ้านนาฉันทะ ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพันธุ์สัตว์)

ละติจูด (Latitude) 16.998339 ลองจิจูด (Longitude) 104.539316

อายุประมาณ 10 ปี เพศ ผู้

ประวัติ/ที่มา ชื้อมาจากฟาร์มเพื่อนำมาเลี้ยง

ลักษณะเด่น ตัวใหญ่ สีดำ มี 4 ขา เท้าเป็นสีขาว ใบหูกาง มีเขาสีเทายาว

ประโยชน์ของสัตว์

เลี้ยงเพื่อจำหน่าย

นำมูลสัตว์เป็นปุ๋ยใส่นาข้าว หรือพืชผักสวนครัว

เลี้ยงเพื่อการจำหน่าย รายได้ประมาณ 22,000 บาท/ปี

ความสำคัญของสัตว์ เป็น สัตว์เพื่อการเกษตร

เจ้าของสัตว์

ชื่อ-สกุล นางขุน บุรีง อายุ 61 ปี อาชีพ เกษตรกร

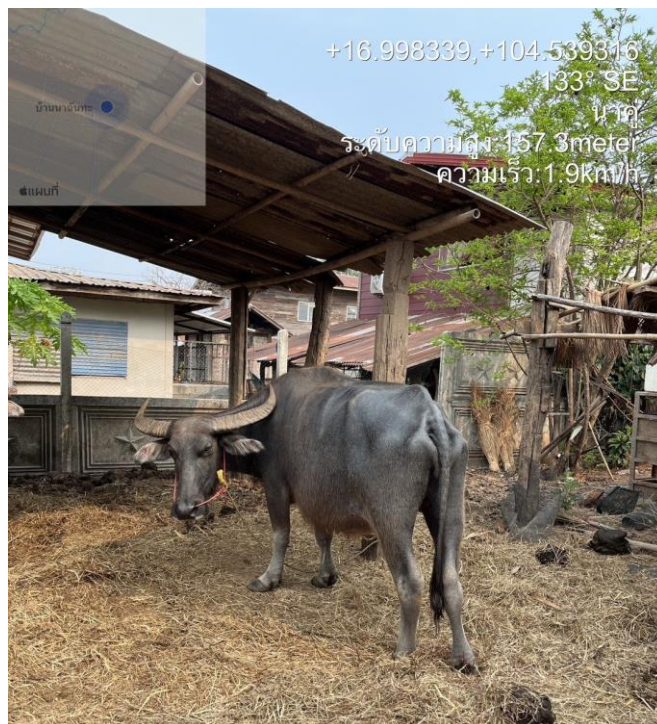
ที่อยู่ บ้านเลขที่ 63 หมู่ที่ 5 บ้านนาฉันทะ ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นางขุน บุรีง อายุ 61 ปี อาชีพ เกษตรกร

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 63 หมู่ที่ 5 บ้านนาฉันทะ ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ภาพประกอบ

ภาพที่ 24 (สัตว์) กระบือ (ควาย) รหัสพันธุ์สัตว์ 8-6480705-05-009/2

การสำรวจและการเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของภูมิปัญญาในท้องถิ่นบ้านนาฉันทะ หมู่ที่ 5 ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ในปีงบประมาณ 2566 พบภูมิปัญญา 1 อย่าง คือ หวดนึ่งข้าว โดยมีข้อมูลภูมิปัญญา ดังนี้

1. ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

สาขาภูมิปัญญาท้องถิ่น สาขาหัตถกรรม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น หวดนึ่งข้าว

รหัสภูมิปัญญาท้องถิ่น 8-6480705-05-002/1

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งภูมิปัญญาท้องถิ่น)

ละติจูด (Latitude) 16.997794 ลองจิจูด (Longitude) 104.336781

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป

จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

หวดนึ่งข้าวใช้ในพื้นที่ภาคอีสาน เอาไว้สำหรับนึ่งข้าวเหนียวไว้รับประทานในครัวเรือน โดยทำจากไม้ไผ่ จักตอกเป็นเส้นๆ แล้วนำมาสานเป็นรูปทรงกระบอกสูงประมาณ 30 เซนติเมตร ปากหวดหน้าไม้มาขัดเป็นวงกลมและใช้ด้าย หรือหวายมัดยัดเพื่อให้หวดมีความแข็งแรง คงทน ใช้งานได้นาน 2 ปี การทำลวดลายของการสานขึ้นอยู่กับผู้ทำ และแต่ละลายระยะเวลาการสุกของข้าวแตกต่างกันหากสานหนาเกินไปความร้อนจะไม่ถึงข้าวเหนียวทำให้สุกช้า และหากบางเกินไปอายุการใช้งานก็สั้น

รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

วัตถุดิบ ได้แก่

1. ไม้ไผ่ โดยตัดแบ่งเป็นท่อนๆ ยาวประมาณ 30-40 เซนติเมตร
2. ไม้เถาว์วัลย์สำหรับทำขอบ หรือไม้ไผ่ทำกึ่งหน้าเพื่อขัดเป็นวงกลมทำขอบ
3. เส้นหวาย สำหรับยัดขอบกับตัวหวด
4. เส้นด้าย สำหรับยัดขอบกรณีไม่มีเส้นหวายเนื่องจากหากยากและมีราคาแพง
5. ตาข่ายดักปลาสีฟ้า 1 แผ่น
6. เข็มและด้ายสำหรับเย็บตาข่ายดักปลากับมวย
7. กรรไกรสำหรับตัดตกแต่ง
8. กระบอกฉีดยาน้ำสำหรับฉีดน้ำใส่เส้นตอกเพื่อให้ตอกนิ่มไม่แข็งง่ายต่อการสาน

ส่วนประกอบของหวด

ตัวหวด สานด้วยไม้ไผ่ ทำเป็น 2 ชั้นด้านบนจะสานด้วยไม้ไผ่ขนาดหนากว่า

มวย นิยมสานด้วยลายสอง ไม่นิยมสานลานขัดเพราะแต่งรูปทรงให้กันสอได้ยาก ลายสองจะจัดรูปทรงส่วนกันมวยให้สอเล็กลงได้ง่ายกว่า ลายขัดจะสานตอนในใกล้ ๆ กับขอบปากมวย แต่ปัจจุบันมีการสานหลายลายผสมผสานกันเพื่อความสวยงาม ส่วนกันมวยส่วนใหญ่จะสานด้วยลายขัดห่าง ๆ เหมือนตะแกรง เพื่อที่จะให้น้ำและไอน้ำผ่านไปถึงข้าวเหนียวได้ ทำให้ข้าวเหนียวสุก และจะใช้ไม้ไผ่ขนาดนี้วก้อยขัดไว้ที่กันมวย เป็นรูปกากบาทเพื่อรับน้ำหนักด้วย ทั้งนี้ก็มีการใช้วัสดุอื่น ๆ ทำเป็นกันมวยด้วย เช่น ไยบวบ ตะแกรง เป็นต้น

ขอบปากและขอบกันมวย จะใช้ไม้ไผ่ขนาดกว้างประมาณ 1 นิ้ว หนาพอสมควรขุดเป็นขอบปากมวยและกันมวย ใช้หวายผูกมัดให้แน่น เพื่อความแข็งแรงทั้งส่วนของขอบปากมวยและกันมวย

วิธีการทำ

ขั้นที่ 1

ลักษณะ : สานด้วยไม้ไผ่ ขอบบนและขอบล่างทำด้วยไม้ไผ่ กันสานลายสองห่าง ๆ ให้เอน้ำสามารถทะลุผ่านได้

ขนาด : ความสูง 12.5 เซนติเมตร กันมีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 7.5 เซนติเมตร ปากมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 11.0 ซม.

ขั้นที่ 2

ลักษณะ : สานด้วยไม้ไผ่ 2 ชั้น ลายด้านนอกประกอบด้วย 2 ลาย คือ ลายด้านบนสานด้วยลายขัด ขนาดตอกกว้าง 0.4 เซนติเมตร ลายด้านล่างสานด้วยลายสอง ขนาดตอกกว้าง 0.6 เซนติเมตร ลายสานด้านในของมวย สานด้วยลายสอง ใช้ตอกขนาด 1.7 เซนติเมตร

ขนาด : ความสูง 25.5 เซนติเมตร ปากมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 24.5 เซนติเมตร กันมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 15 เซนติเมตร มีที่รองกันมวยสานด้วยลายขัดเป็นวงกลมขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 14.5 เซนติเมตร มีจุดตรงกลางสูง 8 เซนติเมตร ขอบปากทำด้วยตีวไม้ไผ่ มีหู 1 ข้าง ที่รองกันสามารถถอดออกได้

ขั้นที่ 3

ลักษณะ : สานด้วยไม้ไผ่ ลายสอง

ขนาด : ความสูง 28 เซนติเมตร เส้นรอบวงตัว 78 เซนติเมตรเส้นรอบวงกัน 45.5 เซนติเมตร ปากมีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 24 เซนติเมตร กันมีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 14.5 เซนติเมตร ตอกสานด้านล่างขนาด 0.5 เซนติเมตร ตอกสานด้านบนขนาด 1 เซนติเมตร ขอบปากและขอบกันทำด้วยไม้ไผ่ ตรึงขอบด้วยลวด ที่รองกันสานเป็นตะแกรงลายขัด ใช้ตอกขนาด 0.7 เซนติเมตร ไม่สามารถถอดออกได้

ขั้นที่ 4

ลักษณะ : สานด้วยไม้ไผ่ 2 ชั้น ลวดลายของมวยแบ่งเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนกันสานด้วยลายสองเวียน ใช้ตอกขนาด 0.3 เซนติเมตร ส่วนกลางสานด้วยลายสองยืนใช้ตอกขนาด 0.4 เซนติเมตรและส่วนบนสานด้วยลายขัด ใช้ตอกขนาด 0.2 เซนติเมตร ด้านในสานเป็นลายสองเวียนที่รองกันเป็นตะแกรงไม้ไผ่สานด้วยลายขัด เสริมด้วยตาข่ายในลอน ไม่สามารถถอดออกได้ และเสริมความแข็งแรงด้วยลวด ขอบกันและขอบปากทำจากไม้ไผ่มัดด้วยหวาย

ขนาด : ความสูง 28 เซนติเมตร ปากมีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 26.5 เซนติเมตร กันมีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 14 เซนติเมตร

เจ้าของภูมิปัญญา

ชื่อ-สกุล นายจวน สุขสบาย อายุ 80 ปี อาชีพ ค้าขาย

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 39 หมู่ที่ 5 บ้านนาฉันทะ ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นายจวน สุขสบาย อายุ 80 ปี อาชีพ ค้าขาย

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 39 หมู่ที่ 5 บ้านนาฉันทะ ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

รูปภาพภูมิปัญญา

ภาพที่ 25 (ภูมิปัญญา) หวดนึ่งข้าว รหัสภูมิปัญญา 8-6480705-05-002/1

ส่วนการสำรวจและเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จากชีวภาพอื่นๆในท้องถิ่น และเก็บข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น บ้านนาฉันทะ หมู่ที่ 5 ต.นาคู อ.นาแก จังหวัดนครพนม ในปีงบประมาณ 2566 ไม่พบ ชีวภาพอื่นๆ แหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น

บทที่ 5 สรุปผลการสำรวจ

การสำรวจและรวบรวมฐานทรัพยากรท้องถิ่น เป็นการศึกษาที่มุ่งค้นคว้าสภาพความเป็น ชุมชนวิถี ชุมชนสภาพภูมิปัญญาท้องถิ่นและกระบวนการสืบทอดภูมิปัญญาของชาวบ้าน มีวัตถุประสงค์ หลักดังนี้ เพื่อศึกษาและรวบรวมฐานทรัพยากรท้องถิ่น พร้อมจัดทำข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น ตำบลนาคู้ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำกลุ่ม ผู้อาวุโส ปราชญ์ชาวบ้าน เจ้าของพืช เจ้าของสัตว์และชาวบ้านทุกคนที่สามารถให้ข้อมูลได้ โดยขอบเขต พื้นที่ศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาพื้นที่บ้านนาฉันทะ หมู่ที่ 5 ตำบลนาคู้ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม โดยกำหนดพื้นที่ศึกษาใน 1 หมู่บ้าน ขอบเขตเนื้อหา มี 3 ด้าน คือ ความเป็นชุมชน วิถี ชุมชน และภูมิปัญญาชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ ใบงาน 9 ใบงานของการจัดทำฐาน ทรัพยากรท้องถิ่น สรุปได้ดังนี้

ผลการรวบรวมและจัดทำข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่นบ้านนาฉันทะ หมู่ที่ 5 ตำบลนาคู้ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม จากการดำเนินการรวบรวม และจัดทำข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น ตำบลนาคู้ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม เพื่อนำมาประกอบการศึกษาและเป็นข้อมูลในการศึกษาฐานทรัพยากร ท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลนาคู้ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ผู้ศึกษาได้ ดำเนินการศึกษาและสรุปผล การศึกษารายละเอียดดังนี้

สรุปผลการศึกษา

จากการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น บ้านนาฉันทะ หมู่ที่ 5 ตำบลนาคู้ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม พบว่า ข้อมูลพื้นฐานบ้านนาฉันทะ หมู่ที่ 5 ตำบลนาคู้ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาคู้ คราวเรือนจำนวน 158 คราวเรือน ประชากร 555 คน ชาย 277 คน หญิง 278 คน มีพื้นที่ทำนา 1,650 ไร่ ทำสวน 21 ไร่ ที่สำคัญได้แก่ ยางพารา มีร้านค้าใน หมู่บ้าน จำนวน 4 แห่ง สภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบลุ่ม ทิศเหนือติดกับบ้านนาเหนือตำบลพระซอง ทิศใต้ติดกับบ้านหนองหอย หมู่ที่ 10 ทิศตะวันออกติด บ้านน้ำบ่อ หมู่ที่ 6 ทิศตะวันตกติดบ้านคำอ้อม หมู่ที่ 3 พืชที่พบกระจายโดยทั่วไป มีมะม่วง ไม้กระถิน มะขาม ยางพารา สะเดา ไม้ประดู่ ไม้จามจุรี ชีเหล็ก พืชไร่ ได้แก่ ข้าวโพด ถั่วลิสง มีแหล่งน้ำธรรมชาติเป็นหนอง 1 แห่ง ชื่อ หนองโดน ซึ่งมีน้ำตลอดทั้งปี ในช่วงเดือน เมษายน - มิถุนายน น้ำจะแห้งลงบ้าง ลักษณะกลุ่มชุดดินที่ 6 ลักษณะและคุณสมบัติดิน เป็นดินลึกมาก ดิน เป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้งหรือดินร่วนปนดินเหนียว สีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีน้ำตาล มีจุดประสี น้ำตาลแก่หรือสีน้ำตาลปนเหลือง ดินล่างเป็นดินเหนียวปนทรายแป้งหรือดินเหนียว สีเทาอ่อน สีน้ำตาลปน เทาจางหรือสีเทา การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดม สมบูรณ์ปานกลาง มีปริมาณแสงเฉลี่ย 5,156 ลักซ์

เดิมราษฎรชาวบ้านนาฉันทะ ได้อพยพมาจากฝั่งซ้าย บ้านวังอ่าว แขวงสวันตเขตประเทศลาว เมื่อปี พ.ศ. 2300 โดยมีนายฝาง ฝางจันทะ เป็นผู้นำการปกครอง ส่วนใหญ่อยู่ด้วยความสงบรองดอง สามัคคี ในสมัยนั้นมีราษฎร จำนวนเพียง 20 คน ที่พากันมาตั้งรกรากปักหลักตั้งถิ่นฐานบ้านเรือน และได้ ตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านนาฉันทะ ปี พ.ศ. 2457 ได้ยกระดับเป็นหมู่บ้านอย่างเป็นทางการและชื่อเปลี่ยนมา เป็นบ้านนาฉันทะ ตำบลนาคู้ โดยแยกออกจาก ตำบลพระซอง ทางราชการได้แต่งตั้ง นายตัน บุริง ขึ้นเป็น ผู้ใหญ่บ้านคนแรกและมีการเกษียณอายุราชการ และเสียชีวิตไปหลายคน ปัจจุบันนายจันทิ เทพายัง เป็น

ผู้ใหญ่บ้าน คนที่ 11 ได้รับการแต่งตั้งเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2554 จนถึงปัจจุบัน อยู่ในเขตการปกครองของ ตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม วิถีชีวิตของชาวบ้านนาฉันทะ หมู่ที่ 5 ส่วนใหญ่ มีอาชีพทำนา ทำ การเกษตร เลี้ยงสัตว์ ปลูกพืช อยู่แบบพอเพียง พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ประชากรในหมู่บ้านนับถือศาสนา พุทธ มีวัด 1 แห่งคือวัดโพนสว่างอารมณ์ และมีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ บ้านนาฉันทะ ไว้คอยบริการ การดูแลสุขภาพของประชาชนในพื้นที่

วิถีชีวิตชาวบ้านนาฉันทะ ในแต่ละเดือนมีดังนี้

1. **เดือนมกราคม** “บุญเข้ากรรม” เดือนอ้าย (เดือนเจียงหรือเดือนหนึ่ง) “ฮึดหนึ่งนั้น เถิงเดือน เจียงเข้า กลายมาแกมท่าย ผุ่งหมู่สังฆเจ้าก็เตรียมเข้าอยู่กรรม มันทากกรรมเนียมนี้ถือมาตั้งแต่ก่อ อย่ายได้ ละห่างเว้นเข็ญสิช่องแล่นนำ แท้แล้ว” บุญเข้ากรรมเป็นเดือนที่พระสงฆ์เข้ากรรม (ปริวาสกรรม) เพื่อให้ พระสงฆ์ผู้ต้องอาบัติสังฆาทิเสสได้สารภาพต่อหน้าคณะสงฆ์ เป็นการฝึกจิตสำนึกถึงความบกพร่องของตน และมุ่งประพฤติดนให้ถูกต้องตามพระธรรมวินัยต่อไป ญาติโยมสาธุชนจะได้ร่วมตัวกันทำบุญถวายทานแต่ ภิกษุสงฆ์ที่เข้าร่วมงานปริวาสกรรม

2. **เดือนกุมภาพันธ์** “บุญคุณลานหรือบุญกองข้าว” เดือนยี่ (เดือนสอง) “เถิงฤดูเดือนยี่มาฮอด แล้ว ให้นิมนต์พระสงฆ์องค์เจ้ามาตั้งสวดมุงคูล เอาบุญคุณลาน เข้าป่าหาไม้เห็ดหลัว อย่ายได้หลงลืมทิมฮึด เก่าคองเดิมเฮาเด้อ” ถึงเดือนยี่มาถึงให้นิมนต์พระสงฆ์เจริญพุทธมนต์ (สวดมุงคูล) ทำบุญคุณลานหรือ บุญกองข้าว ให้จัดหาไม้มาไว้ทำฟืนสำหรับใช้ในการหุงต้มประกอบอาหาร

3. **เดือนมีนาคม** “บุญข้าวจี” เดือนสาม “เดือนสามค้อย เจ้าหัวคอยปั้นข้าวจี ข้าวจีปใส น้ำอ้อย จัวน้อยซัดน้ำตา” มูลเหตุดั้งเดิมที่จะมีการทำบุญข้าวจีมีเรื่องเล่าว่าในกาลครั้งหนึ่ง นางปุดณ ทาสีได้ทำขนมแป้งจีถวายแด่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและพระอานนท์เถระ ครั้นถวายแล้วนางคิดว่า พระองค์คงไม่เสวยและอาจเอาทิ้งให้สุนัขหรือกากิน เพราะอาหารที่นางถวายไม่ประณีตน่ารับประทาน เมื่อพระพุทธเจ้าทรงทราบภาวะจิตของนางปุดณทาสี จึงรับสั่งให้พระอานนท์ปูลาดอาสนะแล้วทรงประทับ นิ่งฉัน ณ ที่นางถวายนั้น เป็นผลให้นางเกิดปีติยินดีเป็นอย่างยิ่ง และเมื่อนางได้ฟังพระธรรมเทศนาที่ พระพุทธเจ้าทรงแสดงก็บรรลุโสดาปัตติผล ด้วยอานิสงส์ที่ถวายขนมแป้งจี ชาวอีสานทราบอานิสงส์ของ การทานดังกล่าว จึงพากันทำข้าวจีถวายทานแด่พระสงฆ์สืบต่อมา

4. **เดือนเมษายน** “บุญผะเหวดหรือบุญพระเวสสันดร” เดือนสี่ มูลเหตุแห่งการทำมีกล่าวไว้ใน หนังสือมาลัยหมิ่นมาลัยแสนว่า ครั้งหนึ่งพระมาลัยให้ไปหาพระธาตุเกษแก้วจุฬามณีบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ได้พบและสนทนากับพระศรีอารียเมตตรัยโพธิสัตว์ ผู้ซึ่งจะได้จุติกาลลงมาเป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต จึง สั่งความกับพระมาลัยว่า “หากใครต้องการจะพบและเกิดในสมัยพระศรีอารีย์ (พระเมตตรัยสัมมาสัมพุทธ เจ้า) ให้ทำแต่ความดี อย่าฆ่าพ่อตีแม่สมณะชีพรามณ์ ครูอาจารย์ อย่าทำร้ายพระพุทธเจ้า อย่ายุยงสงฆ์ ให้แตกกัน และต้องฟังเทศน์มหาชาติให้จบทุกกัณฑ์ในวันเดียว ท่านทั้งหลายจะได้เกิดร่วมและพบ พระองค์”

5. **เดือนพฤษภาคม** “บุญสงกรานต์” เดือนห้า บุญมหาสงกรานต์หรือตรุษสงกรานต์ของภาค อีสานกำหนดขึ้นในเดือนห้า มี 3 วัน ตั้งแต่ 13 วันมหาสงกรานต์ 14 วันเนา 15 วันสุดท้ายเป็นวัน เถลิงศกชาวอีสานถือเป็นวันขึ้นปีใหม่ โดยมีพิธีการทำบุญตักบาตร ตอนบ่ายก็จะทำน้ำอบน้ำหอมดอกไม้ ธิบายเทียนไปรวมกันที่วัด เพื่อทำพิธีสงฆ์พระ สงฆ์สามเณร รดน้ำดำหัวคนเฒ่าคนแก่ มีการขน ทรายเข้าวัดเพื่อสร้างเจดีย์ทราย ซึ่งการก่อเจดีย์จะได้บุญตามความเชื่อแล้วยังทำให้พื้นที่ตรงนั้นของวัด สูงขึ้นอีกด้วย

6. เดือนมิถุนายน “บุญบังไฟ” เดือนหก เป็นประเพณีหนึ่งของชาวล้านช้าง (ภาคอีสานของไทยและลาว) โดยมีตำนานมาจากนิทานพื้นบ้านของภาคอีสานเรื่องพระยากันคากและเรื่องผาแดงนางไอ่ ซึ่งในนิทานพื้นบ้านดังกล่าวได้กล่าวถึงการที่ชาวบ้านได้จัดงานบุญบังไฟขึ้นเพื่อเป็นการบูชาพระยาแถนหรือเทพวัสสกาลเทพบุตร ซึ่งชาวบ้านมีความเชื่อว่า พระยาแถนมีหน้าที่คอยดูแลให้ฝนตกถูกต้องตามฤดูกาลตามตำนานพญาแถน เทพผู้เป็นใหญ่ในสวรรค์ผู้ดลบันดาลให้ฝนตก เกิดไม่พอใจชาวโลกจึงบันดาลให้ฝนไม่ตกเลยตลอด 7 ปี 7 เดือน 7 วัน ครั้งนั้นพระโพธิสัตว์สวยชาติเป็นพญาคันคาก (คางคก) เป็นจอมทัพของชาวโลกต่อสู้กับพญาแถน พญาคันคากให้พญาปลวกก่อจอมปลวกขึ้นไปจนถึงสวรรค์ ให้พญามอดไม้ไปทำลายด้ามอาวุธของทหารและอาวุธพญาแถน และให้พญาผึ้ง ต่อ แตนไปต่อยทหารและพญาแถนฝ่ายเทวดาฝ่ายแพ่ พญาแถนจึงให้คำมั่นว่า หากมนุษย์ยังบังไฟขึ้นไปเดือนเมื่อไรจะรีบบันดาลให้ฝนตกลงมาให้ทันทีและถ้ากบเขี่ยรื่องก็ถือเป็นสัญญาว่าฝนได้ตกลงถึงพื้นแล้ว การจัดงานในภาคเช้าจะมีการทำบุญตักบาตร ภาคบ่ายแห่และจุดบังไฟ

7. เดือนกรกฎาคม “บุญข้าฮะ” เดือนเจ็ด มูลเหตุที่มีการทำบุญข้าฮะ มีเรื่องเล่าว่า ครั้งพุทธกาลที่เมืองไพสาลีได้เกิดทุพภิกขภัยข้าวยากหมากแพง เพราะฝนแล้งและผู้คนตายเป็นอันมากเนื่องจากความอดอยากและเกิดอหิวตโรค บ้านเมืองจึงเต็มไปด้วยซากศพ ชาวเมืองจึงพากันไปอาราธนาพระพุทธเจ้าให้มาระงับเหตุภิกขภัยพระพุทธเจ้าจึงเสด็จจากเมืองราชคฤห์พร้อมพระภิกษุ 500 รูป ไปยังเมืองไพสาลีเมื่อพระองค์เสด็จไปถึงบังเกิดผลตกห่าใหญ่ น้ำท่วมพื้นดินขึ้นถึงหัวเข่าพัดเอาซากศพลอยไปตามน้ำ พระองค์จึงให้พระอานนท์เรียนคาถา แล้วโปรดให้พระอานนท์ไปสวดมนต์ภายในกำแพงเมือง พร้อมกับนำบาตรน้ำมนต์ของพระองค์ไปประพรมจนทั่วเมือง วิธีดำเนินการชาวบ้านทั้งหมดบ้านพร้อมกันตั้งผามหรือปะรำขึ้นกลางหมู่บ้าน หรือที่ใดที่หนึ่งตามที่เห็นเหมาะสม มีต้นกล้วยผูกที่เสาปะรำทั้งสี่มุม เติริยมอาสนสงฆ์ กรวดทรายซึ่งปรกติเอาไปจากบ้านของชาวบ้านทุกคน และหลักไม้ไผ่แปดหลักพร้อมเครื่องไทยทาน น้ำพระพุทธมนต์ ฝ่ายผูกแขนกะให้ครบทุกคนในหมู่บ้านนั้นและเทียนเวียนหัว (เทียนยาวขนาดวัดรอบศีรษะ) บ้านละเล่ม แล้วนิมนต์พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ในตอนเย็น วันรุ่งขึ้นถวายอาหารบิณฑบาตและเครื่องไทยทานแก่พระสงฆ์

8. เดือนสิงหาคม “บุญเข้าพรรษา” เดือนแปด มูลเหตุ ในสมัยพุทธกาล พระภิกษุเที่ยวจาริกสอนธรรมไปตามหมู่บ้านต่างๆ ตลอดทั้งปี ไม่ว่าจะฝนฤดูฝน ฤดูหนาว หรือฤดูร้อน แต่ในฤดูฝนนั้นภิกษุได้เหยียบย่ำข้าวกล้าในนาของชาวบ้านเสียหาย สัตว์ตัวเล็กตัวน้อยต่างๆ ถูกเหยียบตายไปด้วยพระพุทธเจ้าจึงทรงบัญญัติให้ภิกษุต้องจำพรรษา 3 เดือน ในฤดูฝน โดยมีให้ไปค้างแรมที่อื่นใดนอกจากในวัดของตน ถ้าภิกษุฝ่าฝืนถือว่า “ศีลขาดและต้องอาบัติทุกกฏ” เว้นแต่กรณีจำเป็นที่เรียกว่า “สัตตาคหกรณียะ” เช่น บิดามารดาป่วย เป็นต้น แต่ต้องกลับมาภายใน 7 วัน พรรษาจึงจะไม่ขาด บุญเข้าพรรษามีการทำบุญตักบาตร ถวายผ้าอาบน้ำฝน สงบ จีวรและเทียนพรรษา (อัฐบริขารและสังฆทาน) และมีขบวนแห่เทียน ซึ่งตกแต่งสลักเทียนเป็นลวดลายเรื่องราวทางพุทธศาสนา

9. เดือนกันยายน “บุญข้าวประดับดิน” เดือนเก้า ความเป็นมาของประเพณีมีมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล มีเรื่องเล่าไว้ในพระธรรมบทว่า ญาติของพระเจ้าพิมพิสารกษัตริย์ที่จะถวายพระสงฆ์ เมื่อตายไปจึงไปเกิดในนรก พระเจ้าพิมพิสารถวายทานแก่พระพุทธเจ้าแล้วไม่ได้อุทิศให้ญาติที่ตายไป พอตกกลางคืนเหล่าญาติของพระเจ้าพิมพิสารที่ตายไป ปรากฏตัวเปล่งเสียงร้องนำกลัวบริเวณพระราชนิเวศ รุ่งเช้าพระเจ้าพิมพิสารจึงได้รับไปทูลถามพระพุทธเจ้า พระองค์ได้บอกเหตุให้ทราบว่ายญาติที่ไปตกอยู่ในภูมิปรนการต้องการได้รับส่วนกุศล จึงจัดให้มีการถวายทานและอุทิศส่วนกุศลให้แก่เปรตญาติทั้งหลาย จึงเป็นเหตุให้

เกิดการทำบุญข้าวประดับดินขึ้นมา เพื่ออุทิศส่วนกุศลแก่ญาติที่ตายไปแล้ว และถือเป็นประจำ ไม่ใช้แค่เหล่าญาติที่เสียชีวิตไปแล้ว แต่บรรดาวิญญาณเร่รอน ก็สามารถรับส่วนกุศลนั้นไปด้วย บุญข้าวประดับดินทำในวันแรมสิบสี่ค่ำ เดือนเก้า (เดือนเก้าดับ) เป็นการนำข้าวปลา อาหาร คาวหวาน ผลไม้ หมาก พลู บุหรี่ อย่างละเล็กอย่างละน้อย แล้วห่อด้วยใบตองทำเป็นห่อเล็กๆ นำไปวางตามโคนต้นไม้ใหญ่หรือตามพื้นดินบริเวณรอบๆ กำแพงวัด เจดีย์หรือโบสถ์ เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ล่วงลับไปแล้ว

10. เดือนตุลาคม “บุญข้าวสาก” (สลากภัต) เดือนสิบ มูลเหตุ บุตรกรรมพิผู้หนึ่ง เมื่อพ่อสิ้นชีวิตแล้ว แม่ก็หาภรรยาให้ แต่ไม่มีบุตรด้วยกัน แม่จึงหาหญิงอื่นให้เป็นภรรยาอีก ต่อมาเมียน้อยมีลูกเมียหลวงอีกจึงคิดฆ่าเมียน้อยและลูก ก่อนตายเมียน้อยคิดอาฆาตเมียหลวง ชาติดต่อมาทั้งสองเกิดเป็นสัตว์ชนิดต่างๆ และอาฆาตเช่นฆ่ากันเรื่อยมา จนชาติสุดท้าย ฝ่ายหนึ่งเกิดเป็นคน อีกฝ่ายหนึ่งเกิดเป็นยักษ์ ยักษ์ฉิ่งจองเวรได้มากินลูกของผู้เป็นคนถึงสองครั้ง พอเกิดลูกคนที่สามยักษ์ฉิ่งจะตามมากินอีก หญิงคนนั้นพร้อมลูกและสามี จึงหนีไปพึ่งพระพุทธเจ้า ณ เขตวันมหาวิหาร พระพุทธเจ้าได้เทศนาให้ทั้งสองเลิกจองเวรกันและโปรดให้ทางยักษ์ฉิ่งไปอยู่ตามหัวไร่ปลายนา นางยักษ์ฉิ่งมีความรู้เกณฑ์เกี่ยวกับฝนและน้ำดี ชาวเมืองนับถือมาก จึงได้นำอาหารไปส่งอย่างบริบูรณ์ นางยักษ์ฉิ่งจึงนำอาหารเหล่านั้นไปถวายเป็นสลากภัตแต่พระสงฆ์วันละแปดที่เป็นประจำ ชาวอีสานจึงถือเป็นประจำ ชาวอีสานจึงถือเป็นประจำถวายสลากภัตหรือบุญข้าวสากสืบต่อมาและมีการเปลี่ยนเรียกนางยักษ์ฉิ่งว่า “ตาแฮก” จัดให้มีการทำบุญข้าวสากในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 10

11. เดือนพฤศจิกายน “บุญออกพรรษา” เดือนสิบเอ็ดวันออกพรรษาจะตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 ของทุกปี เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “วันมหาปวารณา” คำว่า “ปวารณา” แปลว่า “อนุญาต” หรือ “ยอมให้” ในวันออกพรรษานี้พระสงฆ์จะประกอบสังฆกรรม เรียกว่า “มหาปวารณา” เป็นการเปิดโอกาสให้ภิกษุว่ากล่าวตักเตือนกันได้ เพราะในระหว่างเข้าพรรษา พระสงฆ์บางรูปอาจมีข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไขการให้ผู้อื่นว่ากล่าวตักเตือนได้ ทำให้ได้รู้ข้อบกพร่องของตนและยังเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัยซึ่งกันและกันด้วยส่วนของญาติโยมสาธุชนจะมีการทำบุญตักบาตร ถวายปราสาทผึ้งในภาคเช้า ตอนค่ำจะมีประเพณีไหลเรือไฟเพื่อบูชารอยพระพุทธบาทที่ประทับไว้ริมแม่น้ำนัมมทานที และมีบุญประเพณีลอยกระทงที่จัดขึ้นในวันเพ็ญเดือน 12

12. เดือนธันวาคม “บุญกฐิน” เดือนสิบสอง การทอดกฐินเป็นกาลทาน (การให้ทานที่กำหนดระยะเวลา) ตามพระวินัยกำหนดกาลไว้ คือ ตั้งแต่แรม 1 ค่ำ เดือน 11 ถึงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 ผู้มีจิตศรัทธาเลื่อมใสใครจะทอดกฐิน ก็ให้ทอดได้ในระหว่างระยะเวลานี้ จะทอดก่อนหรือทอดหลังกำหนดนี้ ก็ไม่เป็นการทอดกฐิน แต่มีข้อยกเว้นพิเศษว่า ถ้าทายกผู้จะทอดกฐินนั้นมีกิจจำเป็น เช่น จะต้องไปในทัพ ไม่สามารถจะอยู่ทอดกฐินตามกำหนดนั้นได้ จะทอดกฐินก่อนกำหนดดังกล่าวแล้วพระสัมมาสัมพุทธะ ทรงอนุญาตให้ภิกษุรับไว้ก่อนได้ การทอดกฐิน คือการนำผ้ากฐินไปวางไว้ต่อหน้าพระสงฆ์อย่างต่ำห้ารูป แล้วให้พระสงฆ์รูปใดรูปหนึ่งที่ได้รับมอบหมายจากคณะสงฆ์ทั้งนั้นเป็นเอกฉันท์ให้เป็นผู้รับกฐินนั้น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น มีจำนวน 8 ชนิด การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ที่สำคัญ 3 ชนิด การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของภูมิปัญญา จำนวน 1 ชนิด พร้อมทั้งมีการจัดทำทะเบียนพืช จำนวน 1 แฟ้ม ทะเบียนสัตว์ จำนวน 1 แฟ้ม ทะเบียนภูมิปัญญา จำนวน 1 แฟ้ม

อภิปรายผลการศึกษา

การจัดเก็บข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น บ้านนาฉันทะ หมู่ที่ 5 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม พบว่า ครอบครัวยุคใหม่มีปัญหาท้องถิ่น พืชที่หายาก และสัตว์บางชนิดที่ใกล้สูญพันธุ์ ในพื้นที่ ควรทำคู่มือขั้นตอนต่างๆ ไว้เพื่อเป็นการศึกษา ไม่ให้สูญหายไปสามารถสืบทอดรุ่นต่อรุ่นได้ ต้องมีการรวบรวมปราชญ์ชาวบ้าน มีการรวมกลุ่มเพื่อส่งเสริมการตลาดเพื่อรองรับการเป็นสินค้าจากชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นควรถ่ายทอดให้เยาวชนเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป
2. ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนในพื้นที่ให้มีการอนุรักษ์ทรัพยากรและสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรในพื้นที่
3. จัดทำแหล่งเรียนรู้หรือทำคู่มือภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้เพื่อศึกษาในพื้นที่ตำบลนาคู

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานต่อไปในอนาคต

1. ควรมีการจัดทำฐานเรียนรู้ในชุมชน เพื่อให้ความรู้กับคนในชุมชนและนอกชุมชนได้ ศึกษาเรียนรู้อนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นต่อไป
2. ควรจัดให้มีกิจกรรมเสริมให้กับนักเรียน นักศึกษาในพื้นที่ได้เข้ามาศึกษาแหล่ง เรียนรู้ของแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. ควรจัดให้มีการสอนเป็นหลักสูตรในรายวิชาภูมิปัญญาท้องถิ่นในโรงเรียน หรือโรงเรียนผู้สูงอายุ หรือการอบรมส่งเสริมอาชีพสำหรับประชาชนชาวตำบลนาคูเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาต่อไป

บรรณานุกรม

- โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.). (2560). *คู่มือการดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ : อพ.สธ.
- โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.). (2564). *แผนแม่บท อพ.สธ. ระยะ 5 ปีที่เจ็ด (1 ตุลาคม พ.ศ.2564 – 30 กันยายน พ.ศ. 2569)*. กรุงเทพฯ : กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.
- เต็ม สมิตินันท์. (2557). *ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทยฉบับแก้ไขเพิ่มเติม*. สำนักงานหอพรรณไม้. สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช, กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงาน พระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- นวรรตน์ ไตรรักษ์. (2549). *การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของ ประชาชน ตำบลดอนหัวฬ่อ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสาขาวิชานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

ภาคผนวก

คำชี้แจง

ใบงานที่ 1 เรื่อง การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน ชุมชน แขวง เพื่อให้ทราบข้อมูลทางด้านศาสนา ประชากร สถานศึกษา และการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

- 1. เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น
- 2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของท้องถิ่น
- 3. เพื่อให้เกิดทักษะในการสอบถาม รวบรวมข้อมูลและเป็นส่วนหนึ่งของหมู่บ้าน ชุมชน แขวง

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1. ใบงานที่ 1 เรื่อง การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น
- 2. ฟากก ดินสอ สีไม้
- 3. ขางคณ น้ชาลบค้ยัด
- 4. ไทรศัพทมือถือ
- 5. ไม้บรรทัด, สายวัด, ตลับเมตร

วิธีการ

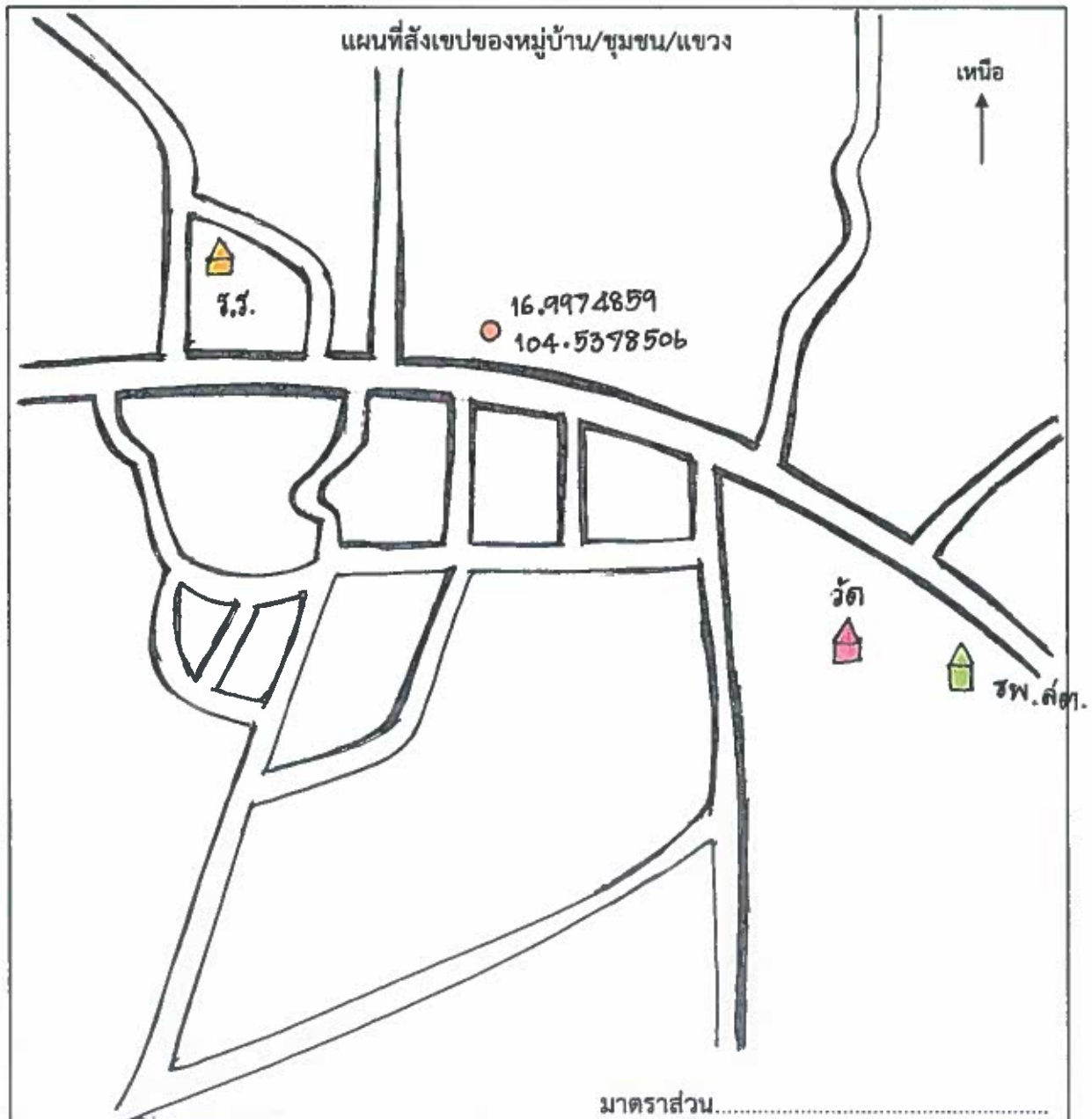
- 1. เตรียมใบงาน ศึกษาข้อมูลในใบงานที่ 1
- 2. สำกพื้นที่เพื่อเตรียมการลงพื้นที่ เก็บข้อมูลบุคคลสำคัญในชุมชน
- 3. สอบถามข้อมูลจากผู้นำ ชุมชนในพื้นที่ ปกทบทวบ้าน
- 4. ถ่ายภาพ / สอนถาม / สืบเสาะ
- 5. จัดพื้นที่กรข้อมูล สรุปผล

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1. ทบทวนข้อมูล พื้นฐานในท้องถิ่น
- 2. ทบทวนศักยภาพของท้องถิ่น
- 3. เกิดทักษะในการสอบถาม รวบรวมข้อมูล และ เป็นส่วนหนึ่งของหมู่บ้าน ชุมชน แขวง
- 4.
- 5.

ใบงานที่ 1
เรื่อง การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

1. ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง (ที่เป็นทางการ) บ้านนาจันทร์
ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง (ที่ชาวบ้านเรียก)..... บ้านนาจันทร์
2. ที่ตั้ง หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 5 ซอย ถนน.....
ตำบล/แขวง นาजू อำเภอ/เขต นาแก จังหวัด นครพนม
เส้นทางหลวงหมายเลข 2033 เส้นทางท้องถิ่น -
พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง)
ละติจูด (Latitude) 16.9974859 ลองจิจูด (Longitude) 104.5378506

3. ข้อมูลทางศาสนา

- พุทธ วัด..... 1แห่ง เจ้าอาวาส..... 1รูป พระภิกษุสงฆ์..... 3รูป
- อิสลาม มัสยิด..... -แห่ง อิหม่าม..... -รูป
- คริสต์ โบสถ์..... -แห่ง บาทหลวง..... -รูป
- อื่นๆ ระบุ..... -แห่ง

4. จำนวนประชากร

หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่..... 5	จำนวน..... 161	ครัวเรือน	จำนวนพื้นที่..... -	ไร่	
จำนวนประชากร..... 555	คน	ชาย..... 299	คน	หญิง..... 258	คน
0 - 14 ปี..... 93	คน	ชาย..... 44	คน	หญิง..... 49	คน
15 - 25 ปี..... 73	คน	ชาย..... 37	คน	หญิง..... 36	คน
26 - 49 ปี..... 228	คน	ชาย..... 114	คน	หญิง..... 111	คน
50 - 59 ปี..... 95	คน	ชาย..... 48	คน	หญิง..... 47	คน
60 ปี ขึ้นไป..... 66	คน	ชาย..... 31	คน	หญิง..... 35	คน

5. ข้อมูลสถานศึกษาที่เปิดให้บริการ

- ระดับก่อนประถมศึกษา..... -แห่ง
- ระดับประถมศึกษา..... -แห่ง
- ระดับมัธยมศึกษา..... -แห่ง
- ระดับอนุปริญา..... -แห่ง
- ระดับปริญญาตรี..... -แห่ง
- ระดับสูงกว่าปริญญาตรี..... -แห่ง
- อื่นๆ..... -แห่ง

สถานศึกษา

- ชื่อสถานศึกษา..... -
 ชื่อผู้อำนวยการสถานศึกษา/หัวหน้าสถานศึกษา..... -
 จำนวนครู..... -คน
 จำนวนนักเรียน..... -คน นักเรียนชาย..... -คน นักเรียนหญิง..... -คน
- ชื่อสถานศึกษา..... -
 ชื่อผู้อำนวยการสถานศึกษา/หัวหน้าสถานศึกษา..... -
 จำนวนครู..... -คน
 จำนวนนักเรียน..... -คน นักเรียนชาย..... -คน นักเรียนหญิง..... -คน

หมายเหตุ : หากมีสถานศึกษามากกว่า 2 แห่ง สามารถเพิ่มข้อมูลของสถานศึกษาได้ตามจริง

6. ข้อมูลการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- เทศบาล
 เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง เทศบาลนคร
 องค์การบริหารส่วนตำบล
 สำนักงานเขต
 อื่นๆ

ผู้บริหาร ชื่อ-สกุล นาย พิยะ ๒๒สงมณี
ตำแหน่ง นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลนาคู

7. สถานพยาบาล

โรงพยาบาล..... -แห่ง
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล..... 1แห่ง
อื่นๆ -แห่ง

8. สถานีตำรวจ..... -แห่ง

บันทึกข้อมูลโดย หน่วยงาน/สถานศึกษา อบต. นาคู
วัน เดือน ปี 15 มีนาคม 25๖๖

คำชี้แจง

ใบงานที่ 2 เรื่อง การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น เพื่อทราบข้อมูลการประกอบอาชีพ ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา กำหนดแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนา ในด้านการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

- 1. เพื่อให้ทราบการประกอบอาชีพของบุคคลในท้องถิ่น
- 2. เพื่อให้ทราบศักยภาพทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1. ใบงานที่ 2 เรื่อง การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น
- 2. ฟากกา, ดินสอ, สี
- 3. ยางลบ, น้ำยาลบคำผิด
- 4. ไทแรคท์ฟร้อมือถือ
- 5. ไม้บรรทัด, ส्याว้ด, สลัปเมตร

วิธีการ

- 1. เตรียมใบงาน ศึกษาข้อมูลในใบงาน
- 2. ท้าวมลบุคคลสำคัญในหมู่บ้าน เขตไทรคัพพ์
- 3. ลงพื้นที่ สัอมถามข้อมูล จากสตรี, ผู้เฒ่า, ปราชญ์ชาวบ้าน
- 4. สัอมถามข้อมูล / ถ่ายภาพ
- 5. จัดบันทึกข้อมูล / สรุปลผล

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1. ทราบการประกอบอาชีพของบุคคลในท้องถิ่น
- 2. ทราบศักยภาพทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น
- 3.
- 4.
- 5.

ใบงานที่ 2

เรื่อง การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

9. การประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม และด้านอุตสาหกรรม

9.1 ด้านเกษตรกรรม

พื้นที่ทำนา	1650.-	ไร่	-	งาน	-	ตารางวา	จำนวน	102	ครัวเรือน
พื้นที่ทำสวน	21	ไร่	-	งาน	-	ตารางวา	จำนวน	2	ครัวเรือน
1	ยางพารา						จำนวน	20	ไร่
2	ปาล์ม						จำนวน	1	ไร่
3							จำนวน		ไร่
4							จำนวน		ไร่
5							จำนวน		ไร่
พื้นที่ทำไร่	110	ไร่	-	งาน	-	ตารางวา	จำนวน	24	ครัวเรือน
1	ข้าวโพด						จำนวน	100	ไร่
2	อ้อย						จำนวน	10	ไร่
3							จำนวน		ไร่
4							จำนวน		ไร่
5							จำนวน		ไร่

ปศุสัตว์ จำนวนสัตว์ในพื้นที่โดยรวม (กรณีมากกว่า 5 ชนิดที่กำหนด สามารถเพิ่มข้อมูลได้ตามจริง)

โค	120	ตัว	กระบือ	40	ตัว
สุกร	20	ตัว	เป็ด	120	ตัว
ไก่	1200	ตัว	อื่นๆ	-	ตัว

ประมง

ที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่สาธารณะ	-	แห่ง	พื้นที่	-	ไร่	งาน	-	ตารางวา
ภาครัฐ	-	แห่ง	พื้นที่	-	ไร่	งาน	-	ตารางวา
ภาคเอกชน	-	แห่ง	พื้นที่	-	ไร่	งาน	-	ตารางวา
ที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่เอกชน	-	แห่ง	พื้นที่	-	ไร่	งาน	-	ตารางวา
ภาครัฐ	-	แห่ง	พื้นที่	-	ไร่	งาน	-	ตารางวา
ภาคเอกชน	-	แห่ง	พื้นที่	-	ไร่	งาน	-	ตารางวา
ทำเทียบเรือ/สะพานปลา	-	แห่ง						
ผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่สาธารณะ							ตัน/ปี	
ภาครัฐ							ตัน/ปี	
ภาคเอกชน							ตัน/ปี	
ผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่เอกชน							ตัน/ปี	
ภาครัฐ							ตัน/ปี	
ภาคเอกชน							ตัน/ปี	
อื่นๆ								

9.2 ด้านอุตสาหกรรม

โรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่.....แห่ง

(มีคนงานตั้งแต่ 200 คนขึ้นไปหรือมีทรัพย์สินเกินกว่า 200 ล้านบาทขึ้นไป)

กิจการอุตสาหกรรม เกี่ยวกับ (กรณีมากกว่า 5 ข้อ สามารถเพิ่มข้อมูลได้ตามจริง)

1.....

2.....

3.....

โรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลาง.....แห่ง

(มีคนงาน 50-200 คนหรือมีทรัพย์สินตั้งแต่ 20-200 ล้านบาท)

กิจการอุตสาหกรรม เกี่ยวกับ (กรณีมากกว่า 5 ข้อ สามารถเพิ่มข้อมูลได้ตามจริง)

1.....

2.....

3.....

โรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก หรือครัวเรือน.....¹.....แห่ง

(มีคนงานไม่เกิน 50 คนหรือมีทรัพย์สินถาวรไม่เกิน 20 ล้านบาท)

กิจการอุตสาหกรรม เกี่ยวกับ (กรณีมากกว่า 5 ข้อ สามารถเพิ่มข้อมูลได้ตามจริง)

1 กลุ่มกิจการที่ไม่ใช่.....

2.....

3.....

10.การประกอบอาชีพด้านพาณิชย์

ธนาคาร.....แห่ง

สถานีบริการน้ำมัน.....แห่ง

บริษัท.....แห่ง

ศูนย์การค้า/ห้างสรรพสินค้า.....แห่ง

ห้างหุ้นส่วนจำกัด.....แห่ง

ตลาดสด.....แห่ง

ร้านค้าต่าง ๆ⁴.....แห่ง

โรงฆ่าสัตว์.....แห่ง

โรงสีข้าว.....แห่ง

อื่น ๆแห่ง

11.การประกอบอาชีพด้านสถานบริการ

โรงแรม.....แห่ง

ร้านอาหาร.....แห่ง

โรงภาพยนตร์.....แห่ง

สถานีขนส่ง.....แห่ง

อื่น ๆแห่ง

บันทึกข้อมูลโดย หน่วยงาน/สถานศึกษา.....

วันที่.....¹
วัน เดือน ปี.....¹⁵ มีนาคม 2566

คำชี้แจง

ใบงานที่ 3 เรื่อง การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านสภาพภูมิประเทศ ลักษณะดิน แหล่งน้ำ อุณหภูมิ ปริมาณแสง และตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ของทรัพยากรกายภาพในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

- 1. เพื่อให้ทราบสภาพภูมิศาสตร์ในท้องถิ่น
- 2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของทรัพยากรกายภาพในท้องถิ่น
- 3. เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1. ใบงานที่ 3 เรื่อง การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น
- 2. ฟากก, ดินสอ, สี
- 3. ขาดน, ไม้บรรทัด
- 4. ไทแร็พพ์มือถือ
- 5. ไม้บรรทัด, สายวัด, หนังสือนิตยสาร

วิธีการ

- 1. เตรียมใบงาน, ศึกษาข้อมูลในใบงาน
- 2. ทำข้อมูล ทิวทัศน์ ของบุคคลสำคัญในชุมชน
- 3. ลงพื้นที่เพื่อสอบถามผู้รู้, ผู้นำ, ประชาชนที่บ้าน
- 4. สอนถามข้อมูลตามใบงาน / ถ่ายภาพ
- 5. จัดพื้นที่ / ระบายสี

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1. ทราบสภาพภูมิศาสตร์ในท้องถิ่น
- 2. ทราบศักยภาพของทรัพยากรกายภาพในท้องถิ่น
- 3. เกิดการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น
- 4.
- 5.

บึง ชื่อ.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งบึง)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

แม่น้ำ ชื่อ.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งแม่น้ำ)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

14.2 แหล่งน้ำชลประทาน

ฝาย ชื่อ.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งฝาย)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

คลองชลประทาน (คลองส่งน้ำ) ชื่อ.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งคลองชลประทาน)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

เขื่อน ชื่อ.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งเขื่อน)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

อ่างเก็บน้ำ ชื่อ.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งอ่างเก็บน้ำ)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

ฝายชะลอความชุ่มชื้น ชื่อ.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งฝายชะลอความชุ่มชื้น)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

15. ปริมาณและคุณภาพน้ำ

15.1 ปริมาณน้ำฝน

- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปี 200-400 มิลลิเมตร
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยสูงสุดต่อปี 400 มิลลิเมตร ช่วงเดือน ก.ค - เดือน ส.ค.
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่ำสุดต่อปี 200 มิลลิเมตร ช่วงเดือน เม.ย - เดือน พ.ค.

15.2 ปริมาณความต้องการใช้น้ำเปรียบเทียบกับปริมาณน้ำที่มีในพื้นที่

- เพียงพตลอดปี
- น้ำแห้ง ในช่วงเดือน..... - เดือน.....
- น้ำท่วม ในช่วงเดือน..... - เดือน.....

15.3 คุณภาพของน้ำ

- ปนเปื้อนโลหะหนัก
- ปนเปื้อนจุลินทรีย์
- น้ำสะอาดไม่มีปัญหาการปนเปื้อน

16. อุณหภูมิ

เช้า..... 30 องศาเซลเซียส
เที่ยง..... 42 องศาเซลเซียส
เย็น..... 36 องศาเซลเซียส
สูงสุด..... 42 องศาเซลเซียส
ต่ำสุด..... 30 องศาเซลเซียส

ณ พื้นที่เก็บโดยรวมต่อวัน

17. ความเข้มแสง

เช้า..... 4595 ลักซ์
เที่ยง..... 8700 ลักซ์
เย็น..... 2175 ลักซ์

บันทึกข้อมูลโดย หน่วยงาน/สถานศึกษา

..... อปต. นาคู
วัน เดือน ปี 15 มีนาคม 2566

คำชี้แจง

ใบงานที่ 4 เรื่อง การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน

การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลประวัติ ที่มาการตั้งถิ่นฐาน ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน แสดงให้เห็นวิถีการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบประวัติความเป็นมา และวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของท้องถิ่น
3. เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

1. ใบงานที่ 4 เรื่อง การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน
2. ปากก, ยางลบ, ดินสอ สี
3. ไม้ยาลบคำผิด
4. ไม้บรรทัด, สายวัด, ตลับเมตร
5. โทรศัพท์มือถือ

วิธีการ

1. เตรียมใบงาน ค้นหาข้อมูลในใบงาน
2. หาข้อมูล เสนอโพร ของบุคคลสำคัญในหมู่บ้าน
3. ลงพื้นที่เพื่อสอบถามผู้เฒ่า ผู้แก่ ปราชญ์ชาวบ้าน
4. สอบสัมภาษณ์คนในท้องถิ่น / ถ่ายภาพ
5. จัดหน้าทึ่ก, สรุปลงผล.

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบประวัติความเป็นมา เช่น: วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น
2. ทราบศักยภาพของท้องถิ่น
3. เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น
- 4.
- 5.

ใบงานที่ 4

เรื่อง การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน

18.สรุปข้อมูลประวัติหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

เดิมราชากรตำบลเขาต้อ ได้อพยพมาจากฝั่งซ้ายแขวงสุวรรณเขตประเทศลาว
 เมื่อปี พ.ศ. 2300 โดยมีนายสง ๒ เป็นผู้นำครอบครัวมาตั้งถิ่นฐานที่
 ภูมิลำเนาเดิมคืออยู่ด้วยพี่น้องสองคน รื้อกันก่อสร้างบ้านเรือน โดยเดินทาง
 มาด้วยกันประมาณ 20 คน ต่อมามีการสร้างวัดขึ้น ชื่อว่าวัดโพนสว่างอารมณ
 เพื่อเป็นที่ประกอบพิธีกรรม พิธีกรรม/การบูชาที่อพยพมาจากฝั่งซ้ายเพื่อศาสนา
 พุทธ และมีการสร้างศาลาเพื่อจุดแล้วการบูชาแม่เจ้าปวย และตั้งชื่อหมู่บ้าน
 ว่าบ้านเขาต้อ แต่ในปี 2411 ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง โดยเป็น
 ฐานะทำให้ผู้ราชการจังหวัดปกครองในระดับจังหวัด และมีนายอำเภอ
 ปกครองระดับอำเภอ และเป็นผู้ขึ้นกับปกครองระดับผู้ปกครอง และได้มีการปกครอง
 แบบปกครองโดย มีการคัดเลือกตัวแทนเพื่อมาเป็นผู้นำบ้าน ตามลำดับ

- 1 นายต้น ปิ่ง คนแรก
- 2 นายเชียงสอน
- 3 นายจันสุข
- 4 นายชอ ดิ่งคำท //
- 5 นายแห่ง จันทรน้อย
- 6 นายสี เกพชายัง
- 7 นายทองจันทร จันทะพันธ์
- 8 นายชา ปิ่ง
- 9 นายหัง สังกัดคำท
- 10 นายประสิทธิ์ จันทรน้อย
- 11 นายจันที เกพชายัง คนปัจจุบัน

ปัจจุบันมี 158 ครัวเรือน ประชากร 555 คน ชาย 277 หญิง 278
 มีวัด 1 แห่ง คือ วัดโพนสว่างอารมณ มีพ.ส.ท. 1 แห่ง คือ พ.ส.ท.
 บ้านเขาต้อ: หน่วยงานส่วนนี้ประกอบด้วยพื้นที่ 1,650 ไร่ ที่ดิน 10 ไร่
 ที่ไร่ 21 ไร่ นับตั้งศาลาพุทธ

แบบบันทึกข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน แขวง

ประวัติหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านนาฉันทะ

ที่ตั้งหมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 5 ซอย - ถนน -

ตำบล/แขวง นาเคอ อำเภอ/เขต นาแก จังหวัด นครพนม

บันทึกข้อมูล ประวัติหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

เมื่อปี พ.ศ. 2509 มีนายช่าง นางจันทร์ ๒๕: กลุ่มประชาชนประมาณ 20 คน
พากันอพยพหนีภัยสงครามมาจากเมืองเวียงจันทน์ ประเทศลาวมาตั้งบ้านเรือนที่
ตำบลนาเคอ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม และตั้งบ้านเรือนที่
อาศัยอยู่ ต่อมาเมื่ออพยพตามมาเรื่อยๆ เพิ่มขึ้นเป็น 50 หลังคาเรือน ในปี พ.ศ.
2505 และในตอนนั้นยังไม่มีผู้ใดในบ้าน นายช่าง นางจันทร์ จึงทำหน้าที่เป็น
ผู้นำในขณะนั้น และเมื่อทางการได้ส่งกลุ่มมาให้มีทหารกระจายสังเกต
มาที่ท้องดิน หมู่บ้าน จึงมีการจัดตั้งและเลือกผู้เฒ่าบ้านขึ้น และผู้เฒ่าบ้าน
คนแรกคือ นายต้นรุ่ง เป็นผู้ใหญ่บ้าน บ้านนาฉันทะ ซึ่งตั้งชื่อหมู่บ้านคน
แรกที่มาตั้งรกรากที่นี่คือ นายช่าง นางจันทร์ และต่อมาได้มีการเปลี่ยนชื่อ
หมู่บ้านเป็น "บ้านนาฉันทะ" จนถึงปัจจุบัน และมีการเปลี่ยนชื่อชื่อ
ผู้เฒ่าบ้านมาจนถึงปัจจุบันคนที่ 10 คือ โดยจันทร์ เทพขำ

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 1)

ชื่อ-สกุล นาย จันทิ เทพขำ อายุ 56 ปี อาชีพ รับราชการ (อยู่ในหมู่บ้าน)

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านนาฉันทะ

ที่อยู่บ้านเลขที่ 99 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 5 ซอย - ถนน -

ตำบล/แขวง นาเคอ อำเภอ/เขต นาแก จังหวัด นครพนม

หมายเลขโทรศัพท์ อีเมล

แบบบันทึกข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน แขวง

ประวัติหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านนาขันนทะ

ที่ตั้งหมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 5 ซอย - ถนน -

ตำบล/แขวง นาด้วง อำเภอ/เขต นาแก จังหวัด นครพนม

บันทึกข้อมูล ประวัติหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

ในสมัยรัชกาลที่ 3 ประมาณปี พ.ศ. 2100 ได้มีปรากฏการทอผ้า อพยพมาเมืองไทย โดยมีนายฉวาง นางจันทร์ และกลุ่มประชากรจำนวนอีกประมาณ 20 คน มาจากเมืองจันทบุรี ประเทศลาว เพื่อมาตั้งรกรากลงลึกปากจน ได้พากันไปลัดศึก เลี้ยวลัดหัวร่วมกันทอผ้าตัดต้นไม้ เพื่อสร้างที่อยู่อาศัย และได้ตั้งชื่อหมู่บ้านว่า บ้านนาขันนทะ โดยให้นายฉวาง นางจันทร์ เป็นผู้นำ และต่อมาทางราชการได้มีทศเสี้ยนแปลงระบบการปกครองแผ่นดินใหม่มีทศปกครองแบบ ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ผู้ใหญ่บ้าน โดยให้มีทศเลือกผู้เป็นหมู่บ้านใหม่ ตามลำดับดังนี้

1. นายตัน ปริง
2. นายเชื่องสอน
3. นายจันทร์
4. นายชด อังศรี
5. นายแพง จันทร์สอน
6. นายสี เทพาย้ง
7. นายทองจันทร์ อังทะพันธ์
8. นายบอ ปริง
9. นายห้าง อังศรี
10. นายปรีดิ์ จันทร์สอน
11. นายจันทร์ เทพาย้ง

ต่อมาชื่อหมู่บ้านเปลี่ยนเป็น บ้านนาขันนทะ อยู่ในเขตปกครอง อบต. นาด้วง และมีทศสิงห์รอดและ มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในหมู่บ้าน

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 2)

ชื่อ-สกุล นายชวลา จันทร์สอน อายุ ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านนาขันนทะ

ที่อยู่บ้านเลขที่ หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 5 ซอย - ถนน -

ตำบล/แขวง นาด้วง อำเภอ/เขต นาแก จังหวัด นครพนม

หมายเลขโทรศัพท์ อีเมล

19.สรุปข้อมูลวิถีชีวิตหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

- วัตถุประสงค์ของประชาชนบ้านผานันท์ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก
ขึ้นอยู่กับสภาพนา

- วัตถุประสงค์อื่น ประชาชนจะตั้งแนวเชิงโคก ทำที่บ่อ ทำตอม่อ-ตอม่อบริเวณ
เหนือเขตรักษา วนในที่ไม่ใช่รอบบ้าน ออกไปทำนา ทำไร่ทำพด ทำสวนยางพารา
และผู้สูงอายุทำกิจกรรมจักรสาน

- วัตถุประสงค์รอบสัปดาห์ ประชาชนจะไปวัดทำบุญทำทานทุกวันพระ 15 ค่ำ 8 ค่ำ

- วัตถุประสงค์รอบเดือน ประชาชนร่วมประชุมประจำเดือน, เทศกาลสงกรานต์หมู่บ้าน
ในวันสำคัญต่าง ๆ

- วัตถุประสงค์รายปี ประชาชนจะร่วมทำบุญตักบาตรใส่บั้งไฟคองลิบลิ่

ร่วมกิจกรรมที่อื่นตามนัดจัด เทศกาลสงกรานต์, ร่วมกิจกรรมตลาดนัดร่วมกับ จ.ส.ป.บ้าน
ผานันท์ ทำกิจกรรมเงินปันผล

แบบบันทึกข้อมูลวิถีชีวิตรายบุคคล

ข้อพิจารณา (กิจวัตรประจำวัน การประกอบอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ฯลฯ)

วิถีชีวิตประจำวัน

- นุ่งโจง, เนืองโจง, ท่อนทร
- ตักขจรพร
- หักคอกมส์: อเดชันเรื้อน, ซักผ้า,
- ให้อาหารสัตว์ รั้ว คอย นม นม
- รดน้ำต้นไม้ ผักสวนครัว ในบริเวณบ้าน.

- ไปเล่นเพื่อทำทร เกษตร อที่พละก
เอาหนังสือม ทรายคี่, ไปลุย ตอของหัวไม้

วิถีชีวิตรอบสัปดาห์

- ร่วมกิจกรรมทำบุญบวชกุศล ทุกวันพระ 8 ค่ำ / 15 ค่ำ.

วิถีชีวิตรอบเดือน

- ร่วมกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน ร่วมกับผู้นำ / เล. คณะกรรมการหมู่บ้าน
- ร่วมประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน
- ร่วมงานบุญประเพณี จัดสืบสองคลองสืบลิ้ ตามเดือน.

วิถีชีวิตรอบปี

- งานวันปีใหม่
- ร่วมกิจกรรมประเพณี ฮีตสืบสองคลองสืบลิ้
- ร่วมกิจกรรมทำ อมต. บุญวัด งานทำนา, งานพืชมาน, งานสืบปีน
ผู้มาไร่

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 1)

ชื่อ-สกุล นาย จันทร์ เกทพวง อายุ 56 ปี อาชีพ รับราชการ

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านนาต้นตะ

ที่อยู่บ้านเลขที่ 99 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 5 ซอย - ถนน -

ตำบล/แขวง นาดี อำเภอ/เขต นาบก จังหวัด นครพนม

หมายเลขโทรศัพท์..... อีเมล.....

แบบบันทึกข้อมูลวิถีชีวิตรายบุคคล

ข้อพิจารณา (กิจวัตรประจำวัน การประกอบอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ฯลฯ)
วิถีชีวิตรอบวัน

- ทำกิจกรรมต้นทอจักรสานจากไม้ไผ่

วิถีชีวิตรอบสัปดาห์

- ร่วมทำบุญตักบาตรในทุกสัปดาห์ เว้นวันพระ ณ วัดโพนสีหนองปรือ

วิถีชีวิตรอบเดือน

- ร่วมกิจกรรมประชุมประจำเดือน ประชาคมหมู่บ้าน

วิถีชีวิตรอบปี

- ร่วมงานบุญประเพณี และวัฒนธรรมในหมู่บ้าน

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 2)

ชื่อ-สกุล นางแฉวนตา วงศ์ศรีชา อายุ 77 ปี อาชีพ ทำนา

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง ไชยนิคม

ที่อยู่บ้านเลขที่ 34 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 5 ซอย ถนน

ตำบล/แขวง นาด้วง อำเภอ/เขต นาแก จังหวัด นครพนม

หมายเลขโทรศัพท์ อีเมล

แบบบันทึกวิถีชีวิตหมู่บ้าน ชุมชน แขวง

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านนาชั้นนาคะ

ที่ตั้งหมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 5 ซอย ถนน

ตำบล/แขวง นาคู่ อำเภอ/เขต นาแก จังหวัด นครพนม

วิถีหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

ข้อพิจารณา (กิจกรรมประจำวัน การประกอบอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ฯลฯ)

1.เดือนมกราคม

- บุญเข้ากรรม เดือนเข้าเย ทำบุญตักบาตร

2.เดือนกุมภาพันธ์

- บุญกองข้าว หรือ บุญคุณหลาน หลังจากบุญเข้าเยเกี่ยว ชาวบ้านจะทำบุญกองข้าว
พร.สงฆ์สาวดมุงคูล.

3.เดือนมีนาคม

- บุญทำขวัญ หรือ เวียงท่ากาน บุญเลี้ยง สาลง ชมทำขวัญน้ำอ้อย ไปทำบุญตักบาตร
ศรีวัด

4.เดือนเมษายน

- บุญผดส หรือ บุญพระเจดีย์สังคร บนดอนเขื่อนศรีนครินทร์ ทำขวัญ
พร.พุทธเจ้าเงินเมือง พื้หนดักมณฑล

5.เดือนพฤษภาคม

- บุญสงกรานต์ ทำพิธีรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ ขนทรายเข้าวัด ปล่อยขันธ์ทราย

6.เดือนมิถุนายน

- บุญบั้งไฟ เดือนหก เดือนหกจุดบั้งไฟ เป็นทอดมาจากพระธาตุพนม

7.เดือนกรกฎาคม

- บุญข้าวสาคู หรือ บุญข้าวสะ ดอนเขื่อนศรีนครินทร์ ทำพรพุทธมณฑล
ผ้าขลุ่ยกมณฑล

8.เดือนสิงหาคม

- บพเจ้าพระยา เวียงแปด พระสงฆ์เจ้าพระยาที่วัด 3 เดือน ทบปิ่นทำบุญ ตักบาตรตอนเช้าอุทิศให้แก่ผู้ล่วงลับไปแล้ว ตอนกลางคืนแห่เทียนรอบโบสถ์ มีทรงกอย

9.เดือนกันยายน

แห่เทียนพรรษา ปิดอุโบสถเย็นตลอดคืน
- บพเจ้าพระยา เวียงแปด เวียงเก้า เวียงทนต์บพอุทิศให้คนต๋องโดยทำข้าวปุ้น ที่ที่แห่เทียนร้อยต้นไม่ ทำพิธีตักบาตรพระ

10.เดือนตุลาคม

- บพเจ้าหลวง เวียงสิบ โดยท้าวแสนเพี้ยเจ้าเมืองเชียงทอง และเจ้าเมืองเชียงทอง หรือเจ้าแก้ว ประเพณีถวายสลากภัต

11.เดือนพฤศจิกายน

- บพเจ้าพระยา เวียงสิบเขต ทบปิ่นไปทำบุญตักบาตรที่วัด พระสงฆ์ออก จากพระยา สามารถนอนหลับจำใจทำอื่นไม่ได้ และมีประเพณีลอยกระทง

12.เดือนธันวาคม

- บพทอดกฐิน เวียงทนต์ มีทรงนำคนมาจากบ้านร้างมาทำบุญมี พิธีแห่เทียนเพื่อถวายพระผู้เฒ่า และในพระสงฆ์รับเครื่องบูชา

บันทึกข้อมูลเพิ่มเติม

.....
.....
.....
.....
.....

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลพืชที่มีความสำคัญ และมีลักษณะเด่น สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1. เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3. เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่าของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1. ๑๓๓๓ ๑๓๓๓ ๑๓๓๓
- 2. ๑๓๓๓ ๑๓๓๓ ๑๓๓๓
- 3. ๑๓๓๓ ๑๓๓๓ ๑๓๓๓
- 4. ๑๓๓๓ ๑๓๓๓ ๑๓๓๓
- 5.

วิธีการ

- 1. ๑๓๓๓ ๑๓๓๓ ๑๓๓๓
- 2. ๑๓๓๓ ๑๓๓๓ ๑๓๓๓
- 3. ๑๓๓๓ ๑๓๓๓ ๑๓๓๓
- 4. ๑๓๓๓ ๑๓๓๓ ๑๓๓๓
- 5.

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1. ๑๓๓๓ ๑๓๓๓ ๑๓๓๓
- 2. ๑๓๓๓ ๑๓๓๓ ๑๓๓๓
- 3. ๑๓๓๓ ๑๓๓๓ ๑๓๓๓
- 4.
- 5.

ใบงานที่ 5

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช

ชื่อนิคมพืช..... สะกอกน้ำ , หมากแข้ง
 ชื่อวิทยาศาสตร์..... *Elaeocarpus hygrophilus* Kurz.
 รหัสพรรณไม้..... 8-640905-05-069/1..... ลักษณะวิสัย..... ไม้ต้น
 ลักษณะเด่นของพืช..... ลำต้นมีกลิ่นฉุน รสขื่น รสฝาด รสขม ไม้ใบสีเขียวแก่ ใบมีจุดขาว
 ละเอียดและเกลี้ยง.

บริเวณที่พบ..... บ้านนาหนองตา สองพี่น้อง
 ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง..... บ้านนาจันทะ
 ที่อยู่บ้านเลขที่..... 12 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่..... 5 ซอย..... - ถนน..... -
 ตำบล/แขวง..... นาอ..... อำเภอ/เขต..... นาแก..... จังหวัด..... นครพนม
 พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)
 ละติจูด (Latitude)..... 16.997164..... ลองจิจูด (Longitude)..... E 104.596480
 อายุประมาณ..... 5..... ปี เส้นรอบวงลำต้น..... 0.57..... เมตร ความสูง..... 5..... เมตร
 สถานภาพ..... พืชทั่วไป..... จำนวนที่พบ (ต้น)..... 1

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร..... ผล รังไข่ รังไข่ ทาน เป็น ผลไม้

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

.....

.....

.....

.....

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

.....

.....

.....

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

.....

.....

.....

อื่นๆ (เช่น การเป็นพิษ อันตราย)

.....

.....

.....

ความสำคัญของพิษ โดยเลือกได้มากกว่า 1 กลุ่ม แบ่งออกเป็น

☒ พิษไม้ผล	☐ พิษใช้เนื้อไม้
☐ ไม้ดอก ไม้ประดับ	☐ พิษเส้นใย
☐ พิษผักพื้นเมือง ผักสวนครัว	☐ พิษให้แป้งและน้ำตาล
☐ พิษจักสาน	☐ พิษให้น้ำมันหอมระเหย
☐ พิษเครื่องดื่ม	☐ พิษอาหารสัตว์
☐ พิษสมุนไพร	☐ พิษมีพิษ
☐ พิษเครื่องเทศ	☐ พิษกำจัดแมลง
☐ พิษน้ำมัน	☐ วัชพืช
☐ พิษให้สี	☐ พิษให้น้ำยาง
☐ พิษเพื่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ	

มีเจ้าของ

ไม่มีเจ้าของ

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล.....นาย หมอหงา ผ่องปัญญา อายุ 53 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวงบ้านผาฮากะ

ที่อยู่บ้านเลขที่ 12 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 5 ซอย - ถนน -

ตำบล/แขวง.....คำคี่ อำเภอ/เขต.....คำแก้ว จังหวัด.....นครพนม

หมายเลขโทรศัพท์.....- อีเมล.....-

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล.....นาย หมอหงา ผ่องปัญญา อายุ 53 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

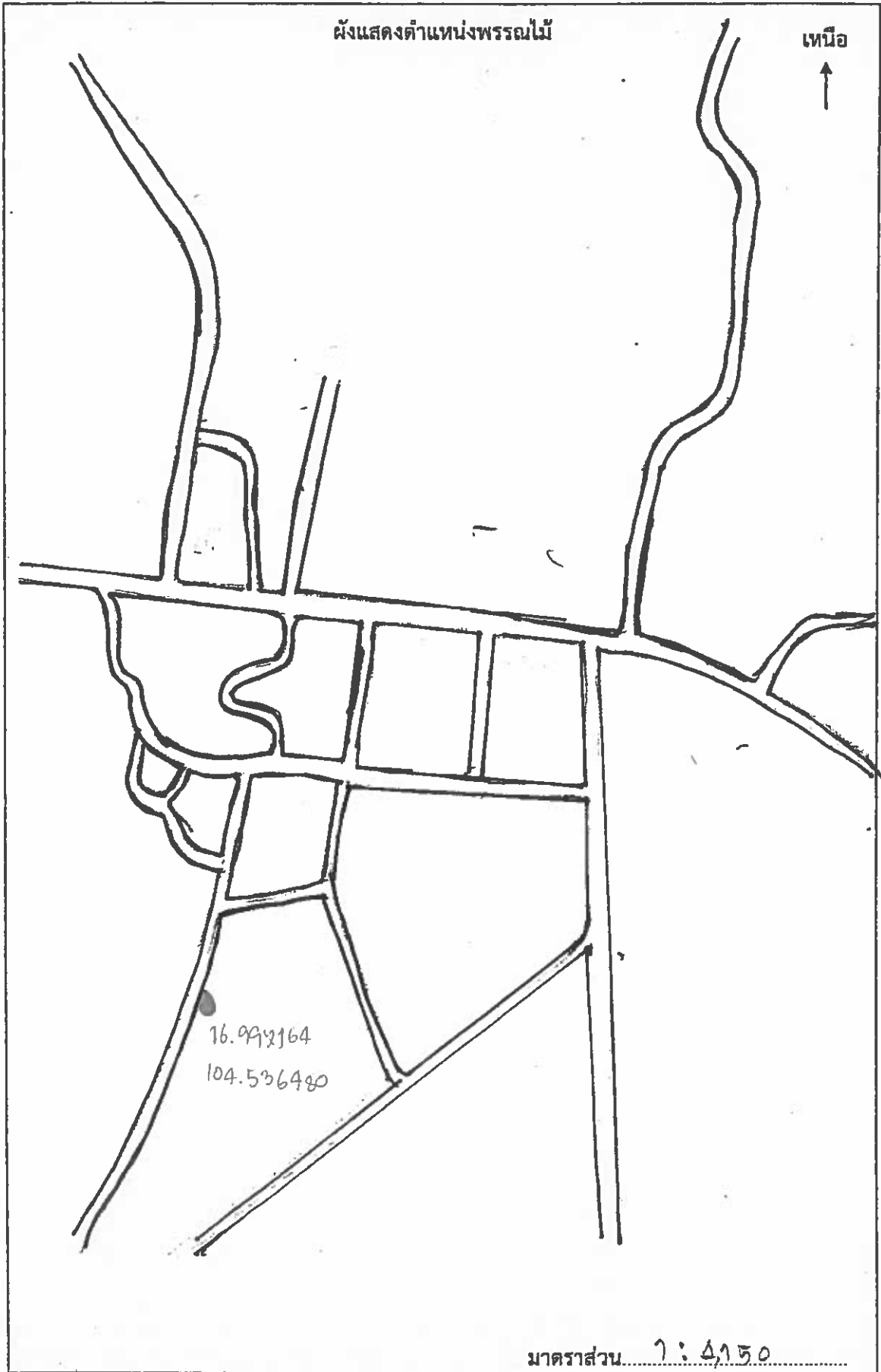
ที่อยู่บ้านเลขที่ 12 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 5 ซอย - ถนน -

ตำบล/แขวง.....คำคี่ อำเภอ/เขต.....คำแก้ว จังหวัด.....นครพนม

หมายเลขโทรศัพท์.....- อีเมล.....-

ผังแสดงตำแหน่งพรณไม้

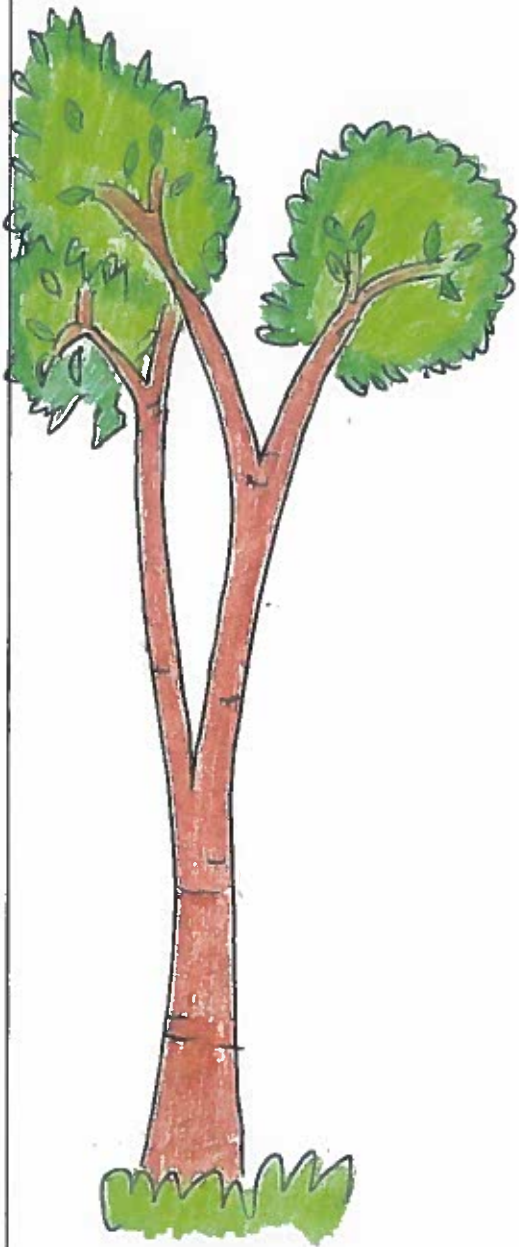
เหนือ

16.992164
104.536480

มาตราส่วน 1 : 4,150

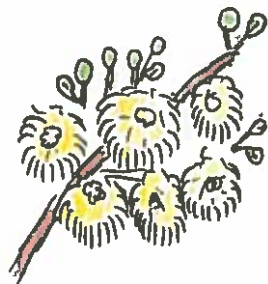
วาดภาพประกอบ

1:30

1:13

1:1

1:2

มาตราส่วน.....

บันทึกข้อมูลโดย หน่วยงาน/สถานศึกษา

ชบต. นาค

วัน เดือน ปี

17 มี.ค. 2566

Yd 5n
008/3

คำชี้แจง

ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลสัตว์ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะเด่น สามารถนำข้อมูลไปพัฒนาและใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลของสัตว์ในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของสัตว์ในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่าของสัตว์ในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

1. ปากกาสีน้ำเงิน สีน้ำเงิน สีน้ำเงิน
2. ไม้บรรทัด
- 3.
- 4.
- 5.

วิธีการ

1. ศึกษาข้อมูลสัตว์ในท้องถิ่น
2. ศึกษารายละเอียดของสัตว์ในท้องถิ่น
3. บันทึกข้อมูล
- 4.
- 5.

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รู้ถึงคุณค่าของสัตว์ในท้องถิ่น
2. ได้รู้ถึงความสามารถของสัตว์ในท้องถิ่น
3. ได้รู้ถึงประโยชน์ เห็นคุณค่า รู้ค่าของสัตว์ในท้องถิ่น
- 4.
- 5.

ใบงานที่ 6

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

21. ข้อมูลพันธุ์สัตว์
ชื่อชนิดสัตว์ ไก่ชน
ชื่อวิทยาศาสตร์ Gallus domesticus
รหัสพันธุ์สัตว์ 8-
ประเภทของสัตว์ (เช่น สัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก ฯลฯ)
สัตว์ปีก

บริเวณที่พบ บ้านนครที่ 43 หมู่ 5
ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านนาคนาว
ที่อยู่บ้านเลขที่ 43 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 5 ซอย - ถนน -
ตำบล/แขวง นาหว้า อำเภอ/เขต นาหว้า จังหวัด นครพนม
พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพันธุ์สัตว์)
ละติจูด (Latitude) 16.994890 ลองจิจูด (Longitude) 104.539993
อายุประมาณ 2 ปี เพศ ♂
ประวัติที่มา ได้มาจากเพื่อนบ้าน

ลักษณะเด่น ตัวสีดำ มีนัยตาขาว

ประโยชน์ของสัตว์
-

เลี้ยงเพื่อการจำหน่าย รายได้ประมาณ 90 บาท/เดือน รายได้ประมาณ 1050 บาท/ปี
เลี้ยงเพื่อเป็นพ่อพันธุ์ ชื่อพันธุ์ -
เลี้ยงเพื่อเป็นแม่พันธุ์ ชื่อพันธุ์ -
อื่นๆ -

ความสำคัญของสัตว์ โดยเลือกได้มากกว่า 1 กลุ่ม แบ่งออกเป็น

☐ สัตว์เพื่อการเกษตร	☐ สัตว์เพื่ออุตสาหกรรม
☐ สัตว์เพื่อกำจัดศัตรูพืช	☐ สัตว์เพื่อเป็นเครื่องนุ่งห่มและเครื่องประดับ
☐ สัตว์เพื่อเป็นพาหนะหรือแรงงาน	☐ สัตว์เพื่องานวิทยาศาสตร์และการแพทย์
☐ สัตว์เพื่อเศรษฐกิจ	☐ สัตว์เพื่อเป็นอาหารและยารักษาโรค
☒ สัตว์เพื่อนันทนาการและด้านจิตใจ	☐ สัตว์เพื่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ

มีเจ้าของ

ไม่มีเจ้าของ

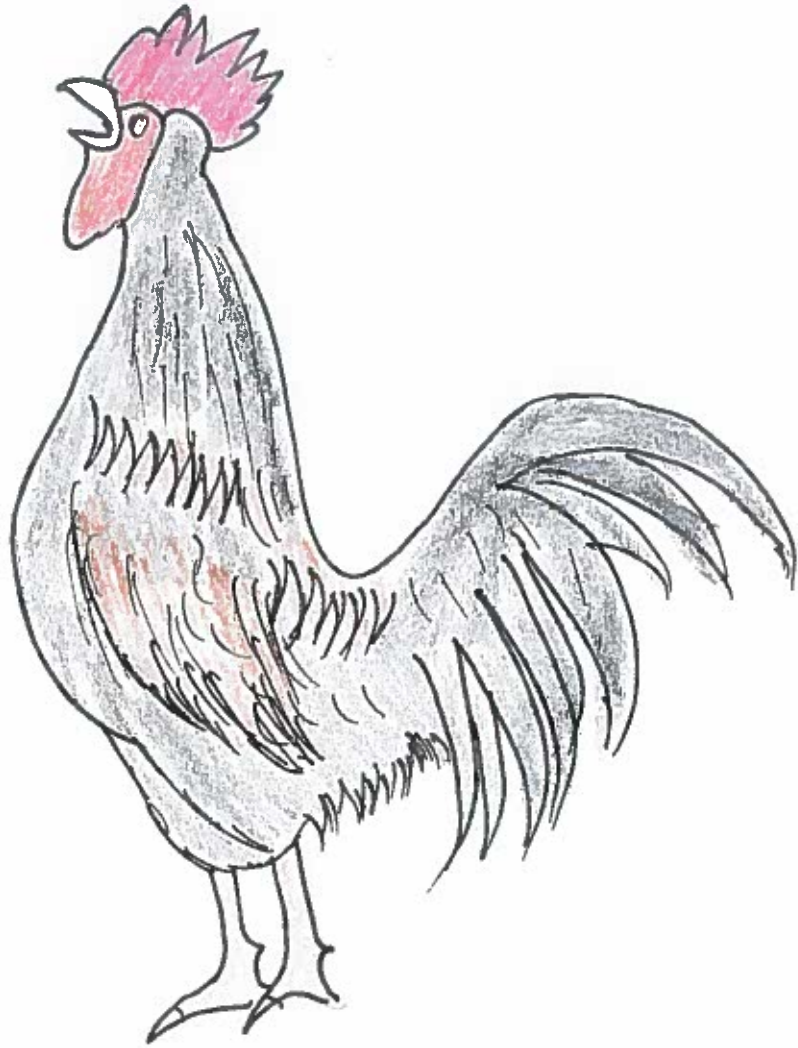
เจ้าของสัตว์

ชื่อ-สกุล ทศพร/ไพฑูริย์ ชนาพันธ์ อายุ 44 ปี อาชีพ ทัก
ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านนาครินทร์
ที่อยู่บ้านเลขที่ 43 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 5 ซอย - ถนน -
ตำบล/แขวง นา อำเภอ/เขต นา จังหวัด นครพนม
หมายเลขโทรศัพท์ - อีเมล -

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล ทศพร/ไพฑูริย์ ชนาพันธ์ อายุ 44 ปี อาชีพ ทัก
ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านนาครินทร์
ที่อยู่บ้านเลขที่ 43 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 5 ซอย - ถนน -
ตำบล/แขวง นา อำเภอ/เขต นา จังหวัด นครพนม
หมายเลขโทรศัพท์ - อีเมล -

วาดภาพประกอบ

มาตราส่วน..... 1:20

บันทึกข้อมูลโดย หน่วยงาน/สถานศึกษา..... อบต. นาคู

วัน เดือน ปี..... 12 มี.ค. 25๖๖

คำชี้แจง
ใบงานที่ 8 เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นสาขาต่างๆ เช่น สาขาเกษตรกรรม สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม สาขาการแพทย์แผนไทย สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน สาขาสวัสดิการ สาขาศิลปกรรม สาขาการจัดการองค์กร สาขาภาษาและวรรณกรรม สาขาศาสนาและประเพณี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนักถึงการสืบสาน ภูมิปัญญาท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

1. ปากกาสีน้ำเงิน 1อัน
2. ไม้บรรทัด
3. ไม้บรรทัด
- 4.
- 5.

วิธีการ

1. ศึกษาและเก็บข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. ทำเอกสาร
3. ฝึกทำข้อมูล
- 4.
- 5.

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. ได้รู้ถึงคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. ได้รู้ถึงคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 4.
- 5.

ใบงานที่ 8
เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23. ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

1. สาขาภูมิปัญญาท้องถิ่น..... สาขาหัตถกรรม.....

(สาขาเกษตรกรรม/สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม/สาขาการแพทย์แผนไทย/สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม/สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน/สาขาสวัสดิการ/สาขาศิลปกรรม/สาขาการจัดการองค์การ/สาขาภาษาและวรรณกรรม/สาขาศาสนาและประเพณี)

2. ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น หอดึงข้าว.....

รหัสภูมิปัญญาท้องถิ่น.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งภูมิปัญญาท้องถิ่น)

ละติจูด (Latitude) 16.9979A..... ลองจิจูด (Longitude) 104.535791.....

3. ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง	☐ อื่นๆ.....

4. จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

หอดึงข้าว ใช้ในพื้นที่ภาคอีสาน โดยทรงจกตกเป็นเส้น แล้วนำมาสาน
ขึ้นรูปทรงกระบอก เพื่อนำมาหึงข้าวเหนียว อาศัยการใช้งานประมาณ 2 ปี

- วัสดุของหอดึงข้าว จะมีวัสดุที่ทำมาจากพื้นดิน ซึ่งทำเหนียว
แล้ว ลักแล้ว ถัดนั้น

5. รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น (แสดงวัสดุ/อุปกรณ์ และขั้นตอน/วิธีการ และประโยชน์ ของภูมิปัญญาท้องถิ่น)

พื้ นำมาทำไม้ไผ่ และจักตอก(ไม้ไผ่) เป็นเส้นๆ

ไม้ไผ่ ไม้ไผ่ที่สกัดขนาด 10 ซม. อายุ 1 ปี ตัดเป็นท่อนๆ

ทวย นำทวยมาจักเป็นเส้นๆ เพื่อนำมาตีปากขวด ซึ่งเป็นไม้ไผ่ที่เป็นเส้น
①ในตู้ฉีดตอกไม้ไผ่ที่สาน

6. การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ไม่เคยประชาสัมพันธ์และเผยแพร่
- เคยประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ จำนวน.....ครั้ง
- การเยี่ยมชม จำนวน.....ครั้ง จำนวน.....คน จำนวน.....กลุ่ม
- การเยี่ยมชม จากบุคคลภายในหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง จำนวน.....ครั้ง จำนวน.....คน จำนวน.....กลุ่ม
- การเยี่ยมชม จากบุคคลภายนอกหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง จำนวน.....ครั้ง จำนวน.....คน จำนวน.....กลุ่ม

7. ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิม ที่ได้รับการถ่ายทอดมาจาก (นาย/นาง/นางสาว/กลุ่ม) พ่อชายจวน
 สรุปลักษณะแบบดั้งเดิม : นี้ไม่ได้มาสาธิตให้เป็นที่ทราบนอก มีกรรมเพื่อ
ปิดกั้นลง กันข่าวที่หนึ่งให้ 1000 กมา นี้หวายมาตัดกันบน เพื่อจัด
ให้เนน
- ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ได้พัฒนาและต่อยอด
 สรุปลักษณะการพัฒนาและต่อยอด :
- ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ได้คิดค้นขึ้นมาใหม่

8. วัตถุประสงค์ที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญา ซึ่งพื้นที่อื่นไม่มี ได้แก่

- 1.....
- 2.....
- 3.....

เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ-สกุล..... นายจวน สวัสดิ์ชาย อายุ 80 ปี อาชีพ..... ค้าขาย
 ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง จวนคันทะ
 ที่อยู่บ้านเลขที่ 99 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 6 ซอย..... ถนน.....
 ตำบล/แขวง..... จวน อำเภอ/เขต..... จวน จังหวัด..... จวน
 หมายเลขโทรศัพท์..... - อีเมล..... -

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล..... นายจวน สวัสดิ์ชาย อายุ 80 ปี อาชีพ..... ค้าขาย
 ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง จวนคันทะ
 ที่อยู่บ้านเลขที่ 99 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 6 ซอย..... ถนน.....
 ตำบล/แขวง..... จวน อำเภอ/เขต..... จวน จังหวัด..... จวน
 หมายเลขโทรศัพท์..... - อีเมล..... -

วาด

วาดภาพประกอบ

มาตราส่วน..... 1:3

บันทึกข้อมูลโดย หน่วยงาน/สถานศึกษา อบต. หนอง
วัน เดือน ปี 15 มี.ค. 2566

ผ. ๕

ผังแสดงตำแหน่งพรณไม้

เหนือ

16.997794
101.536781

มาตราส่วน 1 : 4150

